Ազգ
Azg
armenian daily
12 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1994, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ # 195 (698)

Սեւծովյանն սկսեց իր աշխատանքները

Երեկ ՀՀ ԳԽ նախագահ Բաբկեն Արարքցյանն ընդունեց Սեւծովյան տնտեսական համագործակցության խորհրդարանական վեհաժողովի գլխավոր քարտուղար Ֆաիք Քայթանջիին, որը ներկայացնում է նաեւ Թուրքիայի խորհրդարանը: Զրույցի ընթացքում կողմերը քննարկեցին ՍՏՀ իրավաքաղաքական երեւանյան նիստի հետ կապված հարցերը: Պրն. Քայթանջին շնորհակալություն հայտնեց նիստի կազմակերպման համար եւ ընդգծեց Հայաստանի կառուցողական դիրքորոշումը համագործակցության կայացման հարցում: Նա նաեւ շեշտեց Բաբկեն Արարքցյանի անձնական դերն այդ խնդրում: Այսօր Հայաստանի Գիտությունների ազգային ակադեմիայի նախագահության շենքում իր աշխատանքն սկսեց Սեւծովյան տնտեսական համագործակցության խորհրդարանական վեհաժողովի (ՍԾՏՀԽՎ) իրավաքաղաքական հարցերի կոմիտեի չորրորդ նիստը, որին մասնակցում են համագործակցության հիմնադիր բոլոր անդամները, բացառությամբ Հունաստանի եւ Բուլղարիայի, որոնք տարբեր պատճառաբանություններով հրաժարվել էին անդամակցել խորհրդարանական վեհաժողովին: Սակայն հնարավոր է, որ երեւանյան հանդիպմանը նրանք մասնակցեն դիտորդի կարգավիճակով, ինչպես դա եղել է նախկինում: Դեռ մինչեւ երեկ հարցականի տակ էր նաեւ ադրբեջանական պատվիրակության մասնակցությունը:

Տես # էջ 2

ՌԱԿ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Հայտարարություն

Կիրակի լույս երկուշաբթի գիշեր, խափանարարական նպատակներով, անհայտ անձանց կողմից հրձիգության արարք կատարվեց «Ազգ» օրաթերթի խմբագրատան դեմ:

Չարագործների նպատակը անհայտ էր՝ խափանել «Ազգի» հրատարակությունն ու դրա միջոցով խոչընդոտել ազատական ռամկավարության զարգացմանը հայ իրականությունում: Խափանարարական այդ գործողություններն սկսվել էին Լոս Անջելեսում, երբ հրդեհվել էր ՌԱԿ-ի պաշտոնաթերթ «Նոր Օր»-ի խմբագրատունը, այնուհետեւ խուզարկվել էր ՌԱԿ Մ. Նահանգների Արեւելյան շրջանի վարչության ատենապետ եւ հայտնի հրապարակախոս ընկ. Վայք Սեմերճյանը: Խոսքի ու մամուլի՝ ազատության դեմ շղթայազերծված արշավից անմասն չէին մնացել նաեւ «Aim», «Գոլոս Արմենիի» եւ «Ուրբաթի» խմբագրատները:

Չկասկածելով, որ «Ազգի» վրա հրձիգություն կատարողների թիրախը Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցությունն է ու նրա դիրքորոշումները, ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչությունը դատապարտում է վանդալիստական այդ արարքը ու մի անգամ եւս հաստատում, որ հավատարիմ կմնա ռամկավարության ու ազատականության սկզբունքներին:

ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչությունը համապատասխան մարմիններից պահանջում է պատշաճ ձեւով արարքի հեղինակների հայտնաբերումը:

ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչություն

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՀԲԸ Միության առաջին համագումարը Հայաստանում

Ինչպես հաղորդել ենք արդեն, Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միության Հայաստանում առաջին համագումարը (ընդհանուր ժողով) այս շաբաթ, նոյեմբերի 15-ին տեղի կունենա Երեւանում, ՀՀ կառավարության նիստերի դահլիճում, Մելիք Ադամյան փողոց: Առաջին անգամ սփյուռքահայ որեւէ կազմակերպություն այսքան ներկայացուցչական ու բազմամարդ համագումար է անցկացնում մայր հողում, եւ առաջին անգամ հայ իրականության այս մեծագույն 88-ամյա կազմակերպության համաժողովը տեղի է ունենում մայր երկրում, ազգային ղեկավարության հովանու ներքո: Արդարեւ, 17 երկրներից ավելի քան 300 պատգամավորներ ժամանել եւ այս օրերին ժամանելու են Երեւան, մասնակցելու այդ

կարեւորագույն միջոցառմանը: Նույն կազմակերպության երկարամյա պատմության ընթացքում սա ամավել ներկայացուցչականն է լինելու միաժամանակ:

Տես # էջ 2

■ Գոյարը հասեց 4000 ռուբլու սահմանը: Այսօրվա բորսայի արժանագրվեց Մոսկվայում: Ռուբլու փոխարժեքը մեկ օրում նվազեց 910 կետով: Բորսայական միջնորդների խոսքերով, Ռուսաստանի կենտրոնական բանկը ձեռնպահ է մնացել միջամտությունից:

ԱՇԽԱՐՀ

Սադդամ Հուսեյնը լոկ վախեցնում էր

«Սադդամ Հուսեյնը չէր պատրաստվում ներխուժել Քուվեյթ: Դրա համար նա ոչ փող ունի, ոչ նյութատեխնիկական ապահովություն, ոչ էլ աջակցություն իր երկրի զինված ուժերի կողմից: Ներկայիս ճգնաժամի խնդրական պատճառը պատժամիջոցների վերացման հասնելու եւ դաշինքի ամբողջականությունը սասանելու Իրաքի ձգտումն է»: Երկուշաբթի օրը CNN հեռուստաընկերությանը տված հարցազրույցի ժամանակ Պարսից ծոցում ծագած նոր ճգնաժամի վերաբերյալ այս տեսակետն է արտահայտել ԱՄՆ-ի Կենտրոնական հետախուզական վարչության նախկին վերլուծող տեսաբան Քենեթ Քասգմենը:

Սմենոցյան

Բ. Ռաբանին պատրաստ է հրաժարական տալ

ԴԵԼԻ, 11 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Աֆղանստանի նախագահ Բուրհանուդդին Ռաբբանին իր պատրաստակամությունն է հայտնել հրաժարական տալու, եթե պահպանվեն իր կողմից առաջադրված մի շարք պայմաններ: Իսլամաբադից այսօր ստացված տեղեկությունների համաձայն, այդ մասին խոսվում է Աֆղանստանի ղեկավարի ուղերձում՝ ուղղված չեզոքություն պահպանող մոջահեդ խմբավորումների ներկայացուցիչներին, որոնց հանդիպումը տեղի է ունենում Պակիստանի Կվետա քաղաքում: Այն ի րականացվում է Աֆղանստանում ՄԱԿ-ի խաղաղարար առաքելության աջակցությամբ, որի նպատակն է քաղաքացիական պատերազմով քանդված երկրում խաղաղություն հաստատել:

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

Ամերիկահայերը պատրաստվում են ընտրությունների

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 10 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Նոյեմբերի 8-ին ԱՄՆ-ում կայանալու են Սենատի եւ Ներկայացուցիչների տան ընտրությունները: Այդ առթիվ Ամերիկայի Հայ դատի մարմինները հարցարաններ են ուղարկում թեկնածուներին՝ ճշտելու հայերին հուզող այս կամ այն խնդրի շուրջ ունեցած դիրքորոշումը: Առ այսօր նման հարցարաններ են ուղարկվել 1000-ից ավելի թեկնածուների եւ ստացվել է 270 պատասխան: Բնականաբար պատասխանողները հիմնականում հայանպաստ դիրքորոշում են շարադրել՝ համոզված լինելով, որ դա կարող է անդրադառնալ ընտրությունների արդյունքների վրա: Հարցարաններում ընդգրկված են չորս հիմնական հարցեր, որոնք վերաբերում են ամերիկահայության խնդիրներին, Ադրբեջանին օժանդակությունից զրկելուն, Լեռնային Ղարաբաղի ինքնորոշման իրավունքի ճանաչմանն եւ առաջիկայում հայոց ցեղասպանության ճանաչմանը: Հատկանշական է, որ ցայսօր ստացված պատասխաններում թեկնածուները դրական դիրքորոշում են շարադրել անկախ այն իրողությունից, թե հայաշատ բնակավայրերում են դնելու իրենց թեկնածությունը, թե ոչ:

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

60 մլրդ. ռուբլի Հայաստանի ապաշրջափակման համար

ՀՐԱՆՏ ՄԱՐՏՐՈՍՅԱՆ

«ԱՊՀ երկրների շրջանակում ֆինանսական համագործակցությամբ Ռուսաստանն ու Հայաստանը առաջին տեղում են», ասա բերեւս ՌԴ Դաշնային ժողովի Դաշնության խորհրդի նախագահ Վլադիմիր Շումեյկոն ԵԱՀԽ-ի նման հեղինակավոր միջազգային կազմակերպությունների ցանկությամբ, ԱՊՀ ինստիտուտները եւ Ռուսաստանն ավելի իրական օգնություն կարող են ցույց տալ ԱՊՀ տարածքում ծագած ու ձգձգվող ցանկացած հակամարտության կարգավորմանը:

Շումեյկոյի երկրպագ ամենակարեւոր հայտարարություններից մեկն էր: Այնինչ, որն Շումեյկոյի առնելով, թե ռազմավարական, թե մարտավարական եւ թե տնտեսական հարցերում երկու երկրները ցուցաբերում են փոխհամաձայնություն: Ընդ որում, Հայաստանի դերակատարության հետ հանդիպումներում ընդգծվել է, թե այսուհետ երկու երկրների հարաբերություններում պետք է լինի նախաձեռնողական և ազգային դիվանագիտություն եւ ամբողջական բացահայտություն եւ համագործակցություն: Ընդհանրացնելով. երեւանյան հանդիպումներում քննարկվող կարեւորագույն հարցերից մեկը ղարաբաղյան հակամարտության խաղաղ կարգավորման խնդիրն է: «Չնայած ՄԱԿ-ի եւ ամն հարցում», այս գնահատականը Վլադիմիր Շումեյկոն տվեց դեռ առավոտյան ՀՀ Գերագույն խորհրդի նախաշրջանում ունեցած իր ելույթում: Նա կարեւորեց հակամարտության երկու կողմերի միջեւ Մոսկվայում սկսված բանակցությունների ընթացքը, այն համարելով Բիշքեկում ստորագրված արձանագրության արդյունքը, որը դրեց զինված հրադադարի հիմքը: Այդ առթիվ. Տեր-Պետրոսյան-Շումեյկո հանդիպումից հետո, Հայաստանի նախագահը հայտնեց, թե չպետք է մոռանալ, որ այն, ինչ չհաջողվեց արտադրանքային շրջանակներին եւ ԵԱՀԽ-ին, հաջողվեց խորհրդարաններին եւ նրանց ղեկավարներին:

Տես # էջ 2

ՀԱՄԱՌՈՏ

Գրաչով-Սարգսյան հանդիպում

ՄՈՍԿՎԱ, 11 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Հոկտեմբերի 10-ին Մոսկվայում կայացավ Հայաստանի եւ Ռուսաստանի պաշտպանության նախարարներ Սերժ Սարգսյանի եւ Պավել Գրաչովի հանդիպումը: Քննարկվել են Հայաստանի տարածքում ռուսական ռազմակայան ստեղծելու շուրջ ձեռք բերված պայմանավորվածությունների կատարման ընթացքը, ինչպես նաեւ երկկողմ ռազմական համագործակցության զարգացման հեռանկարները:

Վ. Համբարձումյանը Ազգային հերոս

Համաշխարհային նշանակության գիտական արժեքների ստեղծման, գիտության կազմակերպման բնագավառում մատուցած բացառիկ ծառայությունների եւ ազգանպաստ հասարակական գործունեության համար ՀՀ ԳԱԱ պատվավոր պրեզիդենտ Վիկտոր Համբարձումյանին երեկ ՀՀ նախագահի հրամանագրով շնորհվեց Հայաստանի Ազգային հերոսի կոչում՝ նրան հանձնելով «Հայրենիքի» շքանշան: Հիշեցնենք, որ Ազգային հերոսի կոչումը 1994 թ. հուլիսի 28-ին առաջինը շնորհվեց Ամենայն հայոց կաթողիկոս Վազգեն Առաջինին:

ՇՐՋԱՆ

Գյանջայում արտակարգ դրություն

ԲԱՔՈՒ, 11 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ադրբեջանի նախագահի հրամանագրով այսօրվանից երկու ամսով արտակարգ դրություն հայտարարվեց Գյանջայում: Դա արվեց այդ քաղաքի իրադրությունը կարգավորելու նպատակով, որտեղ մեկ շաբաթ առաջ պետական հեղաշրջման փորձ էր ձեռնարկվել: Ինչպես ընդգծվում է փաստաթղթում, նախատեսված են մասնավորապես Գյանջա մտնելու եւ դուրս գալու հատուկ ռեժիմ, պաշտպանության, ազգային անվտանգության եւ ներքին գործոց նախարարությունների աշխատակիցների եւ զինծառայողների համար պարեկություն, իրադրությունը ապակայունացնող քաղաքական կուսակցությունների եւ հասարակական շարժումների գործունեության դադարեցում: Նախատեսվում է նաեւ քաղաքից արտաքսել հասարակական կարգը խախտողներին, ինչպես նաեւ դրսից եկածներին: Արգելված են ժողովները, հանրահավաքները, ցույցերը, գործադուլները եւ մյուս զանգվածային միջոցառումները:

Գրոզնի. Հանրահավաքը պահանջում է վճռական գործողություններ

ԳՐՈԶՆԻ, 11 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Արդեն մեկ ամիս անընդմեջ Չեչնիայի մայրաքաղաքում շարունակվող հանրահավաքի մասնակիցներն այսօր ընդունեցին բանաձեւ, որով հանրապետության տեղական վարչակազմերի ղեկավարներից պահանջում են անհապաղ աշխատավորական կոլեկտիվներին հանրահավաքի հանել ի պաշտպանություն նախագահ Ջոհար Դուդաեւի:

Գրոզնիում լավատեղյակ աղբյուրները հայտնեցին, որ Չեչնիայի նախագահից վճռական գործողություններ են պահանջում նաեւ տեղական ուժային կառույցների ներկայացուցիչները:

Սակայն Ջոխար Դուդաեւն առայժմ ձեռնպահ է մնում ընդդիմության նկատմամբ ուժի կիրառման գործողություններից, հուսալով, թե «այդ մոլորյալ մարդկանցից շատերը կգիտակցեն իրենց արածը եւ կդառնան հանդես գալ սեփական ժողովրդի դեմ»:

digitised by A.R.A.R.@

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

60 մլրդ. ռուբլի պաշարցափակման համար

Սկիզբը էջ 1

Նրա կարծիքով, այսօր ամենակարեւոր խնդիրը հրադադարի կայունացումն է, ինչի մասին պայմանավորվածություն կա նաեւ Հեյդար Ալիեւի հետ: «Ներկա պահին ոչ Հայաստանը, ոչ Ադրբեջանը եւ ոչ էլ Ղարաբաղը մտադիր չեն ռազմական գործողությունները վերսկսել», ասաց ՀՀ նախագահը:

Որքանո՞վ են միջազգային կազմակերպությունները խանգարում Ռուսաստանի խաղաղարար ծրագրի լիակատար իրականացմանը եւ արդյո՞ք հակամարտության ծգձգվածության մեջ նրանք իրենց մեղքի բաժինը չունեն, մեր այս հարցին Բաբկեն Արարքցյանը պատասխանեց. «Իրոք նկատվում է որոշակի մրցակցություն միջազգային կազմակերպությունների կողմից Ռուսաստանի խաղաղարար նախաձեռնությունների նկատմամբ, բայց այդ կազմակերպությունները պետք է լրջորեն լափեն իրենց հնարավորությունները Ղարաբաղի խնդրի կարգավորման հարցում»:

Բաբկեն Արարքցյանի ասելով, Հայաստանը միշտ էլ ողջունել է բոլոր գործնական նախաձեռնությունները, բայց խաղաղարար գործունեություն ծավալելու կոնկրետ մեխանիզմներ երեւում են միայն ռուսական առաջարկություններում:

Վլադիմիր Շումեյկոն իր հերթին պատասխանելով մեր հարցին, նշեց, թե ղարաբաղյան խնդրի լուծումն ըստ էության պետք է լինի փուլային բնույթի: Նրա ասելով, բանակցությունների ընթացքում կուտակված ծեռքբերումների շնորհիվ արդեն 90 տոկոսով համաձայնեցված են մեծ պայմանագրի դրույթները: Այդ են վկայում նաեւ Տեր-Պետրոսյան-Ալիեւ հանդիպման արդյունքները:

Հայ-ռուսական բանակցությունների քննարկման առարկա դարձավ նաեւ ռուսական բազաների հարցը: Տեր-Պետրոսյանը հայտարարեց, թե Մոսկվայում երկու երկրների պաշտպանության նախարարները կստորագրեն այդ մասին մի փաստաթուղթ, իսկ պայմանագիրը կստորագրվի նախագահների մակարդակով: «Հայաստանում ռուսական զորքերի բազաների մասին պայմանագիրը Ռուսաստանի համար կլինի նմանատիպ առաջին փաստաթուղթը, երբ ռուսական զորքերը նոր կարգավիճակով կգտնվեն արտասահմանյան երկրում», հայտնեց ՀՀ նախագահը, շտապելով նշել, որ այդ գաղափարի իրականացման մեջ Հայաստանն ունի իր զգալի մասնակցությունը: Վլադիմիր Շումեյկոն իր հերթին նշեց, թե եւ Ռուսաստանի, եւ Հայաստանի օրենսդիրները պետք է համապատասխան օրենքներով ամրագրեն ռուսական զորքերի կարգավիճակը, եւ հույս հայտնեց, թե մոտ ապագայում այդ հարցը վերջնականապես կլուծվի:

Խոսելով Ռուսաստան-Վրաստան-Հայաստան ճանապարհների վերաբացման մասին, Վլադիմիր Շումեյկոն ասաց, թե «այդ ճանապարհը կարող է դառնալ քաղաքական կարգավորման հիմք»: Նրա կարծիքով, ճանապարհը կարեւոր դեր կունենա երեք երկրների տնտեսության համար: Շումեյկոն հայտնեց, թե այդ հարցը կքարծրացվի նաեւ ՌԴ Պետական ժողովի վերին եւ ստորին պալատներում, եւ կառավարության առջեւ խնդիր կդրվի, որպեսզի 1995 թ.-ի բյուջեում 60 մլրդ. ռուբլի նախատեսվի այդ ճանապարհի ետպատերազմյան վերանորոգման համար:

«Եթե կարգավորվեն բեռնափոխադրումները, կդյուրանա նաեւ քաղաքական հարաբերությունների նորմալացումը», ասաց նա: Ամփոփելով ՌԴ Պետության խորհրդի նախագահի երկօրյա այցը Հայաստան, նշենք, որ այն իրոք քաղաքական աջակցության յուրօրինակ մի ժեստ էր, մանավանդ, եթե նկատի ունենանք, որ պրն. Շումեյկոն այնքան էլ լուրջ չվերաբերվեց Հայաստանի ընդդիմության կողմից բարձրացված հարցերին, հատկապես Ռուսաստանի հետ կոնֆեդերացիա կազմելու գաղափարին:

Մի խոսքով, երեւանյան բանակցություններում մամուլի ներկայացուցիչների համար սուր տարաձայնություններ չարձանագրվեցին: Դա հաստատեց նաեւ Վլ. Շումեյկոն, որի գլխավորած պատվիրակությունը երեկ ուշ երեկոյան մեկնեց Երեւանից:

Սկիզբը էջ 1

Այնուհանդերձ, ժամանող պատգամավորներին միայն համագումարը չի սպասում: Երեւանում ՀԲԸ Միության ներկայացուցչական գրասենյակի եւ անձամբ Լուիզ Մանուկյան Սիմոնի կողմից ծրագրված են հարակից այլ միջոցառումներ, որոնց գլխավոր նպատակն է պատգամավորներին ավելի մոտիկից ծանոթացնել Հայաստանում Բարեգործականի հատկապես վերջին տարիների գործունեությանը, մեծապատիվ ներդրումներին, տեղում զգալու կարիքներն ու առավել գիտակից ճշխրտելու հայրենանպաստ ծրագրերը:

Բացի Ֆշնավորյանի գեղարվեստական ղեկավարությամբ գործող այդ նվագախումբն իր 140 անդամներով հովանավորվում է միության կողմից ոչ միայն աշխատավարձով, այլեւ դահլիճի ջեռուցման եւ լուսավորման հարցերով, որը թույլ է տալիս նվագախմբին համերգ տալ տարվա բոլոր եղանակներին: Վերջերս ֆիլհարմոնիայի խմբավարման մեջ են ընդգրկվել նաեւ Երեւանի նվագախումբը եւ Թոռնակամի երգչախումբը, ինչպես նաեւ «Կոմիտաս» եւ «Խաչատրյան» քառյակները:

Հոկտեմբերի 13-ին, Գառնի եւ Գեցյալ Վենետիկյան հայրատեսի հիշատակին եւ այնուհետեւ կերցնեն Ալեք եւ Մարի Մանուկյան գանձատունը: Էջմիածին քաղաքում պատվիրակները կծանոթանան անապաստան թոշակառուների համար ՀԲԸՄ-ի կազմակերպած ճաշարանին: Նման ճաշարաններ, դարձյալ Բարեգործականի հովանավորությամբ, գործում են նաեւ Երեւանում եւ Հրազդանում: Դրանք սպասարկում են օրական 800 անձի, տալով 1200 կարիքավորների սնունդ ամեն օր: Որոշ անկարների սնունդը տարվում է իրենց բնակարանները:

Նույն օր երեկոյան ըրչանավոր

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՀԲԸ Միության առաջին համագումարը Հայաստանում

կան հեստագա ծրագրերի իրականացմանը:

Հոկտեմբերի 14-ին Էրեբունի հիվանդանոցում բացումը կկատարվի ՀԲԸՄ-ի պլաստիկ եւ վերականգնողական վիրաբուժության կենտրոնի նոր բաժնի: Արդարեւ, ՀԲԸՄ-ն 1991 թ.-ից սկսած Հայաստանից բժիշկներ եւ բուժքույրեր է վերապատրաստել տվել Ցեղի համալսարանի հիվանդանոցում, որոնք հետագայում դարձել են կայացել 1993 թ.-ին Միխայելյանի անվան հիվանդանոցում բացված վերականգնողական կենտրոնի, որտեղ գտել բուժվել է 1000 հիվանդ եւ վիրահատվել 450 հոգի: Նոր կենտրոն ստեղծելով Էրեբունի հիվանդանոցի ավելի ընդարձակ տարածքներում, փաստորեն միության կողմից Հայաստանում նախաձեռնված վերականգնողական վիրաբուժության գործն ավելի ամուր եւ տեւական հիմքերի վրա է դրվում:

Նույն օր երեկոյան ժամը 6-ին Ա. Խաչատրյան համերգասրահում տեղի կունենա Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի համերգը ի պատիվ ՀԲԸՄ-ի գլխավոր պատվո նախագահ Ալեք Մանուկյանի: Լոդարդ այցելությունից հետո, պատգամավորներն ու հյուրերը կմեկնեն Նորքի մանկական կենտրոն, որը, ինչպես Մալաթիայի եւ Արաբկիրի մանկական կենտրոնները, կազմում են Հայաստանում ՀԲԸՄ-ի եւ Արարատյան թեմի առաջնորդական փոխանորդ Գարեգին արք. Ներսիսյանի համատեղ գործունեության արդյունքը: Շուրջ 8000 երեխաներ են ընդգրկված այդ կենտրոններում, որոնց դասատուների եւ աշխատակազմի, ինչպես նաեւ վերանորոգման ծախսերը հոգում է ՀԲԸՄ-ն:

Շաբաթ, հոկտեմբերի 15-ին կայանալիք համագումարից հետո, որի գլխավոր բանախոսը կլինի համբավիսության նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը, ընդունելություն կտրվի Մարզահամերգային համալիրի նախասրահում, պատգամավորների եւ հրավիրվածների համար: Ընդունելությանը կնախորդի, նույն վայրում, Արարատյան թեմի Սեւանի հոգեւոր ճեմարանի սաների համերգը:

Հաջորդ օրը, հոկտեմբերի 16-ին, պատվիրակները կմեկնեն Մայր աթոռ Ս. Էջմիածին, որտեղ հարգանքի տուրք կմատուցեն նորոգ հանգուցյալ Վեհափառ հայրապետի հիշատակին: Նույնպես տեղի կունենա Ամերիկյան համալսարանում, որը նույնպես հովանավորվում է ՀԲԸՄ-ի կողմից: Համալսարանն ունի 320 ուսանող, որոնք ստանում են հետհամալսարանական կրթություն բիզնեսի ղեկավարման, ինժեներության եւ քաղաքագիտության բնագավառներում: Ավելի 500-ից ավել ուսանողներ եւ մասնագետներ հետեւում են վերապատրաստման դասընթացների հանրային առողջապահության, հասարակական քաղաքականության, էկոլոգիայի եւ այլ բնագավառներում:

Հոկտեմբերի 17-ը վերապահված է Գյումրի այցելության, որտեղ պատվիրակները կծանոթանան ՀԲԸ Միության կողմից կառուցված մրցույթին ապարանքին, ինչպես նաեւ տեղի կատարողական արվեստի ակադեմիային, որը նույնպես վայելում է հովանավորությունը միության:

Եւ այսպես՝ լարված աշխատանքի եւ ծանոթացման ամբողջ մի շաբաթ, որը բացառիկ է լինելու ՀԲԸ Միության, եւ ոչ միայն, պատմության մեջ:

ԵՐԵՎԱՆ

Սեւծոլյանն սկսեց իր աշխատանքները

Սկիզբը էջ 1

ՍՕՏՀԽԴ ստեղծման մասին որոշումը կայացվել էր մասնակից երկրների խորհրդարանների նախագահների 1993 թ. փետրվարի 26-ին Ստամբուլում տեղի ունեցած հանդիպման ժամանակ, իսկ նույն տարվա հունիսի 25-ին նորից Ստամբուլում ստորագրվել էր ՍՕՏՀԽԴ ստեղծման մասին հռչակագիրը: Վեհաժողովն ունի մի քանի հանձնաժողովներ, որոնցից ամենակարեւորը բեռնատ իրավաքաղաքականն է, որի շտտով նիստն անցկացնելու առաքելությունն ստանձնել է Հայաստանը: Եւ այդ առթիվ քաղաքական բավական բազմամարդ մի պատվիրակություն՝ վեհաժողովի գլխավոր քարտուղար Ֆաիք Քայրանցիի գլխավորությամբ, ժամանել է Երեւան: Նման մակարդակի այցելություն Հայաստան առաջին անգամ է կատարվում Քայրանցին միաժամանակ Թուրքիայի ազգային մեծ ժողովի արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովի նախագահն է) եւ հավանաբար այդ այցը չի սահմանափակվելու միայն վեհաժողովի հանձնաժողովի հարցերի քննարկումով, այլ կլինեն տարբեր մակարդակի հայ-թուրքական շփումներ:

ՍՕՏՀ-ի եւ նրա վեհաժողովի աշխատանքները միշտ էլ գտնվում են Եվրոպայի երկրների ուշադրության կենտրոնում եւ լայնորեն լուսաբանվում են նրանց լրատվական միջոցներով՝ անկախ հանդիպումների անցկացման վայրից: Այս առումով զարմանք է հարուցում, որ Երեւանյան հանդիպման նախօրեին Հայաստանի լրատվական միջոցները, հավանաբար պաշտոնական լրատվության պակասի պատճառով, չկարողացան լավագույնս կատարել իրենց մասնագիտական պարտքը, ավելի մանրամասն տեղեկացնելով հանդիպման բովանդակության եւ ծրագրի մասին: Չի բացառվում, որ այս անգամ եւս մենք Երեւանում կայացած այս միջոցառմանը ավելի հանգամանորեն կծանոթանանք օտար մամուլի եւ լրատվական գործակալությունների շնորհիվ:

ՄՈՒՐԱԴ ՔՈՉՈՅԱՆ

Շարունակվելու է հացահատիկի ներմուծումը Հայաստան

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԷԿՈՆՈ-ՓԱՍՏ: Հայաստանի կառավարությունը 1994 թ. երկրորդ կիսամյակին եւ 1995 թ.-ին շարունակելու է հացահատիկի ներմուծումը մարդասիրական օգնության հաշվին: Կնքվել են եւ նախատեսվում են կնքել համապատասխան պայմանագրեր դոնոր երկրների եւ միջազգային կառավարական եւ ոչ կառավարական կազմակերպությունների հետ: Այսպես, Եվրոպական միությունը նախատեսում է ՀՀ-ին տրամադրել 150 հազար տոննա հացահատիկ, 40 հազար ալյուր, 20 հազար տոննա տարեկան՝ գարնի հետ փոխանակման համար 1994 թ. երկրորդ կիսամյակի եւ 1995 թ. առաջին կիսամյակի ընթացքում: ԱՄՆ-ի կառավարությունը 1994 թ. երկրորդ կիսամյակի համար տրամադրում է 100 հազար տոննա հացահատիկ:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Պատգամավորական նոր դաշինք

Հոկտեմբերի 10-ին ՀՀ ԳԽ պատգամավոր Շավարշ Քոչարյանը հայտարարեց, որ վերջերս 4 կուսակցությունների՝ ԱԺՄ, ԱԻՄ, ՔԴ, ՀՅԴ եւ ՍԻՄ-ի կողմից ստեղծվել է «Ազգային համաձայնության դաշինքը»: Այդ կուսակցությունների անդամ պատգամավորները ստեղծել են պատգամավորական միավորում, որի անդրանիկ նիստին Շ. Քոչարյանը հրավիրեց մասնակցելու բոլոր ցանկացողներին՝ անկախ կուսակցական պատկանելիությունից: ՆՏ

Երեւանում սկսվեց սերտիֆիկատների բաշխումը

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Հոկտեմբերի 10-ից Երեւանում սկսվեց սեփականաշնորհման սերտիֆիկատների բաշխումը, որը տեւելու է 4 ամիս: Երքաղխորհրդի այսօրվա խորհրդակցությունում քաղաքապետը շրջխորհուրդների նախագահներին հանձնարարել է շրջաններում գործընթաց կազմակերպել: Յուրաքանչյուր բնակչի տրվելու է 10 հազար դրամ արժողությամբ մեկ սերտիֆիկատ:

Դարձյալ երկժամյա ռեժիմ

Էլեկտրաէներգիայի արտադրության նվազման պատճառով, հոկտեմբերի 11-ից Հայաստանի էներգահամակարգը անցավ էլեկտրաէներգիայի մատակարարման 3-րդ ռեժիմի: Սահմանված կարգի համաձայն, բնակչությանը էլեկտրաէներգիա կտրվի օրական երկու ժամ: Այդ մասին «Արմենպրեսին» բղբակցին հայտնեցին ՀՀ էներգետիկայի եւ վառելիքի նախարարությունում:

Արմենպրես

ՄՆԱՑՈՒՆՑԸ

Նախապատրաստվում է եգիպտական կենտրոնի բացումը

ԵՐԵՎԱՆ, 11 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Եգիպտոսում Հայաստանի Հանրապետության դեսպանությունը Գեզիրա Շերաթոն հյուրանոցի Ազիզա դահլիճում վերջերս կազմակերպել էր հանդիպում եգիպտացի գործարար մարդկանց հետ՝ Հայաստանում հոկտեմբեր ամսին բացվող առեւտրի խրախուսման եգիպտական մշտական կենտրոնին առնչվող գործնական խնդիրներն ուսումնասիրելու համար:

Ըստ ՀՀ ԱԳՆ մամլո ծառայության տեղեկատվության, հանդիպման ընթացքում ելույթ է ունեցել Կահիրեում ՀՀ դեսպան Էդվարդ Նալբանդյանը, որը ներկայացրել է կենտրոնի բացմանն առնչվող նախապատրաստական աշխատանքների արդի վիճակը: Նա ներկաներին ծանոթացրել է Հայաստանի արդյունաբերական համակարգի հնարավորություններին, տնտեսական բարեփոխումների ընթացքին, էներգետիկ ճգնաժամի հաղթահարման ուղիներին, անդրադարձել է Հայաստանի արդի միջազգային տնտեսական հարաբերություններին եւ դրանց զարգացման հեռանկարներին: ՀՀ դեսպանը հայտնել է նաեւ մոտակա ժամանակներս Կահիրեում Միջին Արեւելքի երկրների հայ եւ արաբ գործարար մարդկանց համաժողով կազմակերպելու՝ դեսպանության մտադրության մասին: Այդ գաղափարն արժանացել է Եգիպտոսի կառավարական շրջանների հավանությանը, այն ողջունել են նաեւ եգիպտացի եւ արաբ գործարարները:

Հանդիպմանը ելույթ են ունեցել նաեւ Եգիպտոսի արդյունաբերության առաջին փոխնախարար դ-ր Ահմադ Հասան Մարեյը, Եգիպտոսի արդյունաբերողների միության նախագահ Մուհամադ Ֆարիդ Խամիսը, Եգիպտոսի արտգործնախարարության ԱՊՀ երկրների բաժնի վարիչ Օմար ալ Ֆարուկը, որոնք քաջալերել են եգիպտացի գործարարներին՝ նպաստելու Հայաստանի հետ առեւտրատնտեսական կապերի զարգացմանը: Միջոցառմանը ներկա են եղել մոտ չորս տասնյակ գործարարներ:

■ *Օդապարիկն էլ տարբերակ է. Հոկտեմբերի 10-ին նախատեսվում էր կատարել, նորածնային վարչությունում մեկ ժամ կախված մնաց օդում: Պատճառը հոսանքի անջատումն էր, որի սովորական երեւույթ է նորածնային աշխատանքային առօրյայում: Սակայն այս դեպքն առանձնանում է նրանով, որ կատարվել էր աշխատանքային օրվա ավարտին, գիշերը, եւ անակն էլ նախկինը չէր: Զրկված լինելով մշտական հոսանքից, նորածնային աշխատակիցները օգտվում են հարեւան տարվարակին հիվանդանոցի բարյացակամությունից: Սակայն վերջիններս ի վիճակի չեն եռաշխատել մշտական էլեկտրամատակարարումը: ՀՀ տնտեսության եւ հաղորդակցության նախարարությունն էլ մտադիր հաղորդակցից է այդ լուրերին, սակայն նրանց անտարբերությունը խորհրդական բնույթ է ստացել: Ուստի այս անգամ նախարարությանն ենք դիմում, որ թե նորածնային մշտական հոսանքով ապահովելու, այլ բնակչությանը օդապարիկներ հասկացնելու պահանջով, երբ վերջինս ֆինանսական մեծ ճնշում չի առաջացնի նախարարության բյուջեում:* ՓԱՍՏ

ՌԱՍԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան Դ տարի
Գրանցվել է հրատարակվում
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (7 8852) 151065
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՅԱԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 529221
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Ոճը եւ ստանդարտը ՊՈՂՈՍ ՊԱԼԱԲԵԱՆԻ
Apple Macintosh
համակարգչային ծառայություն «Ազգ» թերթի
Azg armenian daily
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՇՐՋԱՆ ԱՊՀ

ՈՒԿՐԱԻՆԱ

Իսկ Կիեւն ավելի մոտ է Արեւմուտքին

Փողոցում բանան վաճառող տասնյոթամյա աղջիկն արհամարհանքով ծռմռում է դեմքը՝ տեսնելով «Աստծո սիրուն, հացի փող տվեք» մրմնջացող պառավին, իսկ կողքի բացօթյա սրճարանում նրբերշիկով բուտերբրոդ ծամող երիտասարդներն այնուամենայնիվ մի քանի ճմրթված բրդադրամներ են նետում նրան՝ շարունակելով զրուցել վաուչերների ու արժեթղթերի մասին: Գերմանական ռեստորանի մուտքի մոտ անփույթ արգելված «Պեժո ջիպ»-ից դուրս է գալիս գործարար երիտասարդն ու աճապարանքով փակում դռան ետեւում ռեստորանի ոսկեզօծ մուտքը՝ չնայելով անգամ Լենինի արձանի շուրջը խմբված եւ կարմիր դրոշներ ծածանող կոմունիստներին, իսկ Բեսարաբյան շուկայի մուտքի մոտ կանգնած տատիկը դեռ բառ «պատոնչիկներ» է առաջարկում այցելուին կույր եկած ծծերուկ վաճառող ադրբեջանցիների ու «Անկլ Բենս»-ով ծանրաբեռնված վաճառասեղանների միջեւ:

Երբեմնի մաքուր ու կարգապահ Կիեւն այսօր վերածվել է հսկայական մի կաթսայի, ուր ամեն ինչ այնպես է խառնվել իրար, որ սատանան անգամ գլուխ չի հանի: Եվրոպան կամաց-կամաց նվաճում է ուկրաինական շուկան՝ դուրս մղելով ռուսական եւ տեղական արտադրանքը, իսկ Ուկրաինայի տնտեսությունը, Ռուսաստանի հետ ունեցած նախկին կապերի կորստից կաթվածահար, անզոր է մրցել Եվրոպայի հետ: Կիեւի արդյունաբերական ձեռնարկությունների մի զգալի մասը չի գործում, գործազրկությունը վիթխարի չափերի է հասել, մինչդեռ առաջին հայացքից կարող է թվալ, թե Կիեւում ամեն ինչ հրաշալի է՝ արտասահմանյան խանութները դատարկ են առատությունից, փողոցներում այստեղ-այնտեղ են սլանում արտասահմանյան ավտոմեքենաները, գովազդային վահանակները հրավիրում են ճամփորդության դեպի աշխարհի ցանկացած երկիր եւ այլն:

Քաղաքն այլ է դառնում առաջին հերթին տարադրամի փոխանակման կետերի եւ մուրացկանների առատությամբ: Ուկրաինական կարբովանեցը արժեզրկվում է ժամ առ ժամ, եւ փոխանակման կետերի աշխատողները հազիվ են հասցնում փոխել գնացուցակները: Ամերիկյան դոլարն արժե մոտ 85 հազար կարբովանեց, իսկ ռուսական ռուբլին առանձնապես հարգանք չի վայելում Կիեւում: Երկրում նվազագույն աշխատավարձը 100-200 հազար է (ըստ գերատեսչությունների), խանութում հացի բոխոնն արժե 4-6 հազար: Երկրի տարբեր մարզերում ու քաղաքներում ուսուցիչները գործադուլային ալիք են բարձրացրել՝ պահանջելով աշխատավարձի բարձրացում, խորհրդարանի կոմունիստ պատգամավորները պահանջում են բարելավել բնակչության սոցիալական վիճակը՝ մասնավորապես ընդգծելով, որ կառավարությունն արտասահմանյան ընկերություններին պետք է թույլատրի ինվեստիցիաներ կատարել միայն այն դեպքում, երբ դրանք լրացուցիչ աշխատատեղեր կստեղծեն ուկրաինացիների համար: Հոկտեմբերի առաջին օրերին Ուկրաինայում հացի գները պաս են արժանացել, որի հետեւանքով ամեն ինչ միանգամից թանկացել է՝ շուկայում կարտոֆիլը 7-8-ից հասել է 15 հազարի, միսը 60-ից 100 հազարի: Իսկ արդյունաբերության ոլորտում աշխատողների միջին աշխատավարձը 1-1,5 մլն. է (12-18 դոլար): Նվազագույն զամբյուղը, տարբեր գնահատումների համաձայն, 950 հազարից 1,5 մլն. կարբովանեց է: «Իմ աշխատավարձը համեմատաբար բարձր է՝ 2 մլն., ասում է ֆակուլտետային կինոյի վարողը: Սակայն դրանով գործնականում անհնար է ընտանիք կերակրել: Բանանով ու զարնջով չես կշտանա: Անկախությունը լավ բան է, բայց իմ կարծիքով չարժեր միանգամից տնտեսական կապերը խզել Ռուսաստանի հետ: Հիմնական պատճառը երեւի դա է»:

Ընդհանրապես, կիեւցիների մեծ մասը հույսեր է կապում նորընտիր նախագահ Լեոնիդ Կուչմայի հետ՝ գտնելով, որ նա կվերականգնի Ռուսաստանի հետ ունեցած երբեմնի կապերը եւ ոտքի կկանգնեցնի երկրի տնտեսությունը: Սակայն Ուկրաինայի տնտեսությունը գործնականում կանգնած է փլուզման եզրին, արտաքին պարտքն անցնում է 7 միլիարդ դոլարից, իսկ Ռուսաստանի վարչապետ Չեռնոմիրդինը հայտարարում է, թե Ռուսաստանը ոչ միայն չի երկարաձգի պարտքի մարման ժամկետները, այլեւ չվճարելու դեպքում «համապատասխան միջոցառումներ կձեռնարկի»: Իսկ գործնականում դա նշանակում է, որ հոսանքի անջատումներ կարող են լինել նաեւ Կիեւում, քանի որ Ուկրաինան ատամի ի վիճակի չէ վճարել էներգակիրների համար:

Մինչդեռ մասնավոր բիզնեսը ծաղկում է նույն օրինաչափությամբ, ինչպիսին Ռուսաստանում է: Պատահական չէ, որ այստեղ եւս մի քանի հանրահայտ ընկերություններ (այդ թվում հանրահայտ «Գերմես-Արեւելյան Ուկրաինան» եւ այլն) դադարեցրել են իրենց բաժնետոմսերի հետգնումը, եւ դա մեծ լարվածություն է առաջացրել Կիեւում: «Վստահություն չկա ոչ կոմերցիոն բանկերի, ոչ ռուբլու եւ կարբովանեցի նկատմամբ, իսկ հեղինակավոր ձեռնարկություններն աշխատում են բացառապես դոլարով եւ գերմանական մարկով: Ուկրաինայում տարադրամով առեւտուրն արգելված չէ, եւ պատահական չէ, որ կարբովանեցն օրեցօր արժեզրկվում է: Կրպակ վաճառող տատիկն առանց մտածելու հարյուրանոց բրդադրամներն ուղղակի նետում է աղբարկղը, իսկ «Նապոլեոն Աբոս» ռեստորանից դուրս եկած այցելուն հինգ դոլարանոց է մեկնում տաքսի վարորդին:

Ի տարբերություն Մոսկվայի, Կիեւում «կովկասյան ազգությունների ներկայացուցիչներից» ամեն քայլափոխի փախստականներ չեն պատահում: «Այստեղ ամեն ինչ նորմալ է, ասում է կիլոգրամը 3 դոլարով խաղող վաճառող ադրբեջանցին: Ես Ալի-Բայրամլի քաղաքից եմ, ընկերներիս հետ ծիծաղով ու խաղող ենք վաճառում: Բեսարաբյան շուկան մեր տարածքն է, այստեղ հայեր համարյա չեն լինում: Այսինքն, նրանք հիմնականում խանութներ ու սրճարաններ են բացում, բայց առեւտրի հետ գործ չունեն: Իրար նորմալ ենք վերաբերվում»: Իսկ Կիեւի հայ համայնքը նոր-նոր է փորձում կազմակերպել ներհամայնքային կյանքը, թեեւ համայնքն ինքը հարուստ պատմություն ունի. բավական է նշել միայն, որ դեռեւս 1616 թ. Ուկրաինայում ստեղծվել է հայկական տպարան: Ոչ պաշտոնական տվյալներով, այսօր Կիեւում ապրում է մոտ 10 հազար հայ, սակայն չի բացառվում, որ այդ թիվն անհամեմատ ավելի մեծ է: Գործում է կիրակնօրյա դպրոց, իսկ 1994 թ. սեպտեմբերի 21-ին՝ Անկախության օրը, լույս տեսավ Կիեւի հայ համայնքի «Արագած» պարբերականի առաջին համարը: Կիեւի հայ համայնքի նախագահ Սերգեյ Ծիռունյանն այն կարծիքին է, որ համայնքն ի վիճակի է եւ պետք է կապեր հաստատի Արեւելյան Եվրոպայի հայկական համայնքների հետ, հնարավորության դեպքում սատար կանգնի հայրենիքին:

Ուկրաինան ծանր օրեր է ապրում: Թվացյալ բարեկեցության ֆոնի վրա պետությունը կամաց-կամաց դառնում է Եվրոպայի էժան շուկան եւ հումքային կցորդը: Հինգ աստղանի հյուրանոցի գունավոր լույսերով ողողված մայթերին շրջում են հնագույն մասնագիտության ներկայացուցիչները, իսկ Լենինի արձանի շուրջ խմբված մի խումբ կոմունիստներ դեռ ծածանում են կարմիր դրոշները՝ պահանջելով վերականգնել խորհրդային հզոր երկիրը, «ուր մարդ ընչում է այնպես ազատ»:

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Հեյդար Ալիեւ. «Ադրբեջանը կպահպանի զինադադարը»

ԹԵՀՐԱՆ, 10 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ինչպես հաղորդել է «Իրանի ձայն» ռադիոկայանը, Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը հոկտեմբերի 8-ին կայացած ազգային բանակի ստեղծման 3-րդ տարեդարձի առթիվ արարողությանը նշել է, որ Ադրբեջանը կպահպանի զինադադարը: Բաքվի վերջին իրադարձությունների մասին խոսելով նա ասել է. «Դիվերսանտները միայն իրենց տներից ելնելով կարող են հրահրել բանակային ստորաբաժանումներին»: Նա կոչ արեց զորամասերի հրամանատարներին ճակատի բոլոր հատվածներում պահպանել զինադադար եւ չեզոքացնել խռովարարների ենթադրյալ գործողությունները:

Ելցինի ձեռքին է Ռուսաստանի ղեկավարների «Սեւ ցուցակը»

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: «Մեգապոլիս էքսպրես» թերթը, հենվելով ՌԴ խորհրդի-անդամ Սերգեյ Լեւիտանի հայտնած տեղեկությունների վրա, գրում է, որ ԱՄՆ հետախուզության ֆեդերալ բյուրոյի տնօրենը ՌԴ նախագահի վարչակազմի բարձրաստիճան պաշտոնյայի է հանձնել մի ցուցակ, որում նշված են Ռուսաստանի այն ղեկավար անձանց անունները, որոնք հաշիվներ ունեն ամերիկյան բանկերում եւ որոնք ակտիվորեն համալրվում են ի հաշիվ մեծածավալ հանցավոր գործարքների՝ այդ թվում Եվրոպա եւ Ամերիկա թմրանյութերի փոխադրման:

Շոխին. ԱՊՀ երկրները չեն շտապում մարել իրենց պարտքերը Ռուսաստանին

ՄՈՍԿՎԱ, 10 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԲԻԶՆԵՍ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ԱՊՀ երկրները կենտրոնացված վարկերի գծով Ռուսաստանին պարտք են մնացել մոտ 5 տրիլիոն ռուբլի: Միաժամանակ ռուսական նավթի ու գազի առաքումների դիմաց նրանց պարտքը այժմ հասնում է շուրջ 4 տրիլիոն ռուբլու:

Այսօր այս թվերը նշեց Ռուսաստանի կառավարության փոխնախագահ, էկոնոմիկայի նախարար Ալեքսանդր Շոխինը, Պետդումայի լիագումար նիստում ելույթ ունենալով «Տնտեսական դաշինքի ստեղծման պայմանագրի վավերացման մասին» դաշնակցային օրենքի նախագծի քննարկման ժամանակ: Նա հավաստեց, որ ԱՊՀ պետությունները «պատկանելություն չեն դրսեւորում մարելու Ռուսաստանին իրենց պարտքը»: Շոխինի խոսքերով, փակուղի է ընկել նաեւ պարտքը սեփականության վերածելու փորձը, քանի որ ԱՊՀ երկրները մերժել են պարտքի մի մասը իրենց նավթամշակման ձեռնարկությունների, խողովակաշարերի, գործարանների եւ ստորգետնյա պահեստարանների բաժնետոմսերի վերածելու առաջարկությունը: Օրերս լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ փոխվարչապետ Ալեքսանդր Շոխինը նաեւ ընդգծեց, որ մերձկասպյան 5 պետությունները պետք է կարգավորեն Կասպից ծովի հանքային պաշարների յուրացման բնագավառում իրենց հարաբերությունները: Մինչեւ օրս Կասպից ծովի շրջանում արտադրական գործունեությունը կանոնակարգվում էր նախկին ԽՍՀՄ-ի եւ Իրանի համաձայնագրով, բայց հիմա մերձկասպյան նորանկախ պետությունների թիվը ավելացել է: Նախաձեռնում կամ հինգ ծովափնյա տնտեսական տարբեր նախագծեր իրականացնելիս, առանց միջազգային իրավական հարցերի կարգավորման, մի քանի տարի հետո մենք կարող ենք բախվել շատ լուրջ, այդ թվում բնապահպանական խնդիրների, գտնում է Շոխինը:

ՄՈԼԴՈՎԱ

Կառավարությունը վերահսկում է պետական մենաշնորհը կոնյակի եւ ալկոհոլի արտադրության վրա

ՔԻՇՆԵՎ, 11 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԲԻԶՆԵՍ-ՏԱՍՍ: «Մոլդովայի կառավարությունը վերահսկում է պետական մենաշնորհը կոնյակի եւ ալկոհոլային խմիչքների արտադրության վրա», հայտարարեց վարչապետ Վալերի Բուլգարը: Այս մասին նախարարների կաբինետի որոշումը պատրաստ է եւ կիրառվելու է մոտ ապագայում, սակայն արդեն այժմ հրահանգավորվել են տնտեսական գործակալները եւ վերահսկիչ մարմինները: Այդպիսի կտրուկ միջոցների դիմելը կառավարությունը բացատրում է նրանով, որ ԱՊՀ շուկաներում հայտնվել են «Պատրաստված է Մոլդովայում» մակագրությամբ կեղծված գինիներ եւ կոնյակ: Դա լուրջ վնաս հասցրեց Մոլդովայի գինեգործությանը, որի արտադրանքը մեծ ծավալ է կազմում երկրի ընդհանուր արտահանման, ռեսպուբլիկայի եկամուտների մեջ:

«Մեզ պատմել են, որ Սանկտ Պետերբուրգում նույնիսկ տեսահոլովակներ են ցուցադրում, որոնք կոչ են անում չգնել մոլդովական կոնյակ, քանի որ այն կեղծված է, ասաց Մոլդովայի գինեգործության ճյուղի առաջատարներից «Արմա» ասոցիացիայի գլխավոր տնօրեն Գրիգորի Կուշմաունը: Եւ չնայած այն ոչ մի կապ չունի մեր կոնյակի հետ, գնորդների անվստահությունը զգացվում է նաեւ մեզ: «Արմայի» հասցեով ստացվեցին «Կիշինեու» հայտնի կոնյակի պիտակով շշեր, որոնց մեջ լցված էր վերմուտ եւ թեյով ներկված ջուր: Ես ամենայն պատասխանատվությամբ հայտարարում եմ, որ «Արմայում» կոնյակի տեխնոլոգիական ընթացքը բացառում է դա»:

Մոլդովայի գինեգործական համալիրի ձեռնարկություններում խորը կառուցվածքային փոփոխությունների շնորհիվ ստեղծվել են հրաշալի պայմաններ բարձրորակ արտադրանքի արտադրության համար: Այդ ներդրումները շարունակվում են ի հակադրություն երկրի տնտեսությունում ստեղծված ծանր պայմանների: Այսպես, Եվրոպական բանկի կողմից Մոլդովային տրամադրված վարկերի մի մասը կօգտագործվի գինեգործության զարգացման համար մոլդովական գինիների արտահանման հատուկ նախագծի շրջանակներում: Այդ նախագծի ղեկավար Ժիլ Մենթենելը վերջերս լինելով Քիշնեւում նշեց, որ մոլդովական գինու գործարանների վերազինման եւ առաջնակարգ արտադրության ստեղծման համար կներդրվի 30 մլն. դոլար: Մասնագետը նշեց, որ «մարկետինգային հետազոտությունը ցույց է տվել, որ Մոլդովան հնարավորություն ունի տարեկան Արեւմուտք արտահանել 40-50 մլն. շիշ գինի, եւ Եվրոպան կարող է հաստատել, որ այդ գինին բարձրորակ է»:

«Սակայն ԱՊՀ շուկան մեր գինեգործական արտադրանքի իրացման համար գլխավորն է, եւ կեղծված արտադրանքն իրական վնաս հասցրեց թե ճյուղին եւ թե երկրին», հայտարարեց վարչապետ Վալերի Բուլգարը: Նախարարների կաբինետի ձեռնարկած միջոցառումները ուղղված են կոնյակի, գինու եւ ալկոհոլային խմիչքների արտադրության վրա պետական մենաշնորհը հաստատելու համար»:

ԱԴՐԲԵՋԱՆ

Պաշտոնից ազատվեցին գլխավոր դատախազը եւ տեղակալը

ԲԱՔՈՒ, 10 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Պատգամավորները որոշում են ընդունել ազատել Ալի Օմարովին Ադրբեջանի գլխավոր դատախազի պաշտոնից իր դիմումի համաձայն: Պաշտոնից ազատվել է նաեւ Ադրբեջանի գլխավոր դատախազի տեղակալ Իսախան Վելիեւը: Իրավական հարցերով հանձնաժողովին հանձնարարվել է 10-օրյա ժամկետում ամբողջությամբ ստուգել դատախազության աշխատանքը: Այս հարցերի քննարկման ժամանակ վիճաբանություն էր ընթանում, թե արդյոք կարելի՞ է ընդունել Ա. Օմարովի եւ Ի. Վելիեւի հրաժարականները, առանց նիստում նրանց մասնակցության: Խորհրդարանի խոսնակ Ռասուլ Գուլիեւը հայտարարեց, որ իրենք խուսափում են ընդունել հրաժարականները:

Միլլի մեջլիսի նիստում ելույթ ունեցավ Ադրբեջանի ազգային անվտանգության կոմիտեի ղեկավար Էլդար Մամեդովը: Նա հայտնեց, որ Ալի Օմարովի հրաժարականը խորհրդարանի խոսնակ Ռասուլ Գուլիեւին հանձնելուց հետո հանդիպել է Ալի Օմարովի հետ, որը հայտարարել է, որ ինքը ոչ մի դիմում չի գրել եւ պատրաստվում է ելույթ ունենալ Միլլի մեջլիսի նիստում: Դրանից հետո, Մամեդովի խոսքերով, Ալի Օմարովը անհայտացավ: Միլլի մեջլիսի անդամ Ալիա Մանաֆովան հայտարարեց, որ Ալի Օմարովը դիմում է գրել միայն այն պայմանով, որ Իսախան Վելիեւը նույնպես հեռացվի զբաղեցրած պաշտոնից:

ՂՐԻՄ

Մեշկովը չի ընդունում վարչապետին

ՄՈՍԿՎԱ, 10 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՌԻԱ ՆՈՎՈՍՏԻ: Ղրիմի նախագահ Յուրի Մեշկովը «Անօրինական եւ հակասահմանադրական» բնութագրեց Անատոլի Ֆրանչուկին վարչապետ նշանակելու ԳԽ որոշումը: Նախագահի մամլո ծառայության ղեկավար Վյաչեսլավ Լեբեդեւը հայտնեց, որ «Ղրիմի հանրապետության ընտրողների շարժման» ժողովրդական հանրաքվեի անցկացման մասին ընդունված որոշումը «որեւէ կապ չունի Ֆրանչուկի նշանակման հետ»: Հանրաքվեի պետք է դրվի երեք հարց. Ղրիմի ԳԽ-ին վստահություն հայտնելու մասին, ԳԽ-ի բոլոր հակասահմանադրական եւ հականախագահական որոշումների չեղյալ համարման եւ պատգամավորների հետկանչի օրենքի ընդունման մասին: Եթե շարժման ակտիվիստներին հաջողվի հավաքել ընտրողների ստորագրությունների 10 տոկոսը, ապա հանրաքվեն կկայանա, ասաց Լեբեդեւը:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Նա միանշանակ անձնավորություն չէ։ Ես շատ եմ սիրում գործ, գործնական բաները. «Ճշմարտության չափանիշը իրական գործն է», «Ձգտավարը գիտություն է, վճռորը՝ գործ» եւ նման այլ բաներ։ Խոսքի, դրա իմաստի ու էության հանդեպ իմ թուլությունը հակասարիմ Իգորի մասին կասեմ. առանց նրա, այժմյան փուլում իրականում չէր լինի Ղարաբաղյան շարժումը։ Բնավորությամբ նա այնպիսին է, որ չի կարող ապրել առանց բեռամիների։ Իր հակառակորդների թիվն ավելացնելու առանձնահատուկ տաղանդ ունի։ Իգորի հետ, մեղմ ասած, անազնիվ վարվեցին, երբ հանուն իշխանության գրավման, Թատերական հրապարակի բեմի վրա վարկաբեկեցին նրան ողջ անհասականության։ Խոսեցին ՊԱԿ-ի հետ ունեցած նրա կապի մասին, կասկածի ամբողջին իր երեկվա կուռքի դեմ տրամադրելու նպատակով։ Անհիթեր փաստարկներ բերվեցին, ընդ որում, չկասկածելով, որ Իգորը կանոնավոր կերպով կալանվում էր, երբ դա անհրաժեշտ էր լինում

Էջեր ղարաբաղյան իրադարձությունների եւ խոհերի գրից

Հարազատ հողի վերքերն անցնում են իմ սրտի միջով

ԶՈՐԻ ԲԱԼԱՅԱՆ

Ղարաբաղին, նույնիսկ սատանայի հետ։ Չէ՞ որ նա իրավացի էր մի բանում։ Այսպես ասած, վերջին փուլի Ղարաբաղյան շարժումը սկսվել էր ոչ թե 1988-ի փետրվարին, այլ 1985-ի աշնանը։ Համոզված եմ, որ պատմաբանները կգրեն այդ մասին։ Պարզապես նրանք, ովքեր ասում են այդ մասին ընդգրկված ամբողջությամբ, պետք է կարողանան ներել հանճարի մտագարությունը։ Չէ՞ որ բոլոր հանճարներն էլ յուրովի մտագարներ են։ Իսկ Իգորը հեղափոխության չար հանճարն է։ Եւ, ինչպես բոլոր հանճարները, զուրկ է մանկան արցունքի մեն։

Կցանկանայի պատմել նրա գործունեության մանրամասները ու բոլոր հանկարծական փոփոխությունների մասին, որ նախորդել են 1988 թվականին։ Հենց 1988-ի փետրվարն էլ տեղի ունեցավ 1988-ի փետրվարին, որովհետեւ կար Իգորը։

Ես տեսա նայում էի, թե նա արդեն ճաղատացող գլխով, ծանրամարմին ինչպես է խաբե տալիս ծանր արկերը։ Նայում էի ու հիշում, թե իրեն հատուկ հիվանդագին ազդեցությամբ ու անքանույց ծաղրով ինչպես էր ձեռ առնում մեր ամբողջ խմբին, որը շատ ուժ ու միջոցներ էր ծախսում Ղազանչեցոց տաճարը վերականգնելու վրա, որն այսօր բեռնաձեւ կրակակետում դարձել է մեզ այնքա՜ն անհրաժեշտ ռազմամթերքի»։

Ղարաբաղը առանց ինձ կարող է ապրել, իսկ ես առանց Ղարաբաղի՝ ոչ:

Շտաբի պետի հետ շրջում էինք Շուշիում։ Շրջակայքում ավտոմատային կրակոցներ էին լսվում. հաղթողները համազարկ էին տալիս։ Բայց կրակողները միայն նրանք չէին։ Հրդեհները անում էին իրենց գործը։ Վառվում էին զինանոցները, որ գտնվում էին մասնավոր տներում, միլիցիայի շենքերում եւ այլուր։ Կրակոցները ծայրում էին հողերի միջից։ Շտաբի պետը անմոռանալիորեն կանգնեց ճանապարհի մեջտեղը, բանը հայհոյեց եւ կրակոցների ու դրանց արձագանքների միջից գոռաց. «Սա դեռ հաղթանակ չէ՛, ի՞նչ եք անում։ Սա դեռ հաղթանակ չէ՛»։

Համոզված էի, որ խոսքը վերաբերում էր ոչ միայն այն բանին, որ հետս չի լինելու Ջաստալայի, Ջաբրայիլի, Լիսագորի, Ջարուղի միջով մարտերով անցնել եւ հասնել Գորիս, բացելու համար կենսարար միջանցքը։ Համոզված էի, որ խոսքը վերաբերում է մեծ հաշվով հաղթանակին։ Երբեք չեմ մոռանա շտաբի պետի այդ պատմական ճիչը։

Շուշիի գրավումը ես վերջնական հաղթանակ չէի համարում։ Ավելի շատ դա սկիզբն էր ժողովրդի արժանապատվության խնդիր էր։ Այդևսաջին բարերով օժտված մոլեռանդ իբրահիմխանների ու փանախխանների ժամանակից ի վեր վերջին երկու հարյուր հիսուն տարվա ընթացքում առաջին անգամ Շուշիում կոնֆլիկսի սար չկար։ Բայց դա չի նշանակում, թե պատմությունը լրիվին ջնջվում է մեր կողմից։ Առաջին բանը, որ նախաձեռնեցինք, դա այն էր, որ «սոմզայիրգի» եւ բարկեցի մեր հայրենակիցները, կատարությունից դրդված, չպայթեցնեն դարասկզբին պարսիկների կառուցած մահմեդական մզկիթը։ Այցելեցի Շուշիի նշանավոր բանտը, որտեղ Ստալինի օրոք նստել էին (տարբեր ժամանակներում) հայրս եւ մայրս։ Ես եղել եմ էլ՝ 8-րդ խցում։ Սահմռկեցուցիչ տպավորություն է թողնում այդ անորոգ խուցը, որ կցասմինների վայր է դարձել իմ հարյուրավոր հայրենակիցների համար։ Բանտապետի կաբինետը ամբողջապես պատված է գայլի քանդակներով, որոնք, ինչպես ինձ ասացին, Գարիկ անունով հայ վարպետի աշխատանքներն են։ Հատակին թափթփված էին թղթեր, գրքեր, բրոշյուրներ։ ԽՍՀՄ սահմանադրության բրոշյուրի վրա կեղտոտ սապոգների պարզորոշ հետքեր էին։ Մինչ ուրիշ խցին հասնելը նայում էի պատերին փակցված կարգախոսներին։ Անմիջապես մտքի մեջ, որտեղ խցերն էին գտնվում, մեջբերում էր արված «ԲՈԻ»-ի հիմնադիրներից. «Պատժի իրագործումը նպատակ չունի մարդկանց տառապանք կամ մարդկային արժանապատվության նվաստացում պատճառելու մարդուն»։ Եւ այդ խոսքերը գրված են ոչ թե ինչ-որ տեղ, այլ Շուշիում, որտեղ հենց միայն տառապանք են պատճառել մարդուն միջնադարյան միջոցներով եւ նվաստացրել նրա մարդկային արժանապատվությունը։ Ասված իմ, կրեմլյան եղացոյը հասկանո՞ւմ էր արդյոք, թե ինչ հաստատություն էր ստեղծում իր կառուցած պետության մեջ։ Անհնարավորելին էլ այն է, որ կարծում եմ, թե նա ամեն ինչ հասկանում էր։

Խուց համար 8։ Կիսաճնինիջ տարի առաջ այստեղ է նստել իմ հայրը՝ Ղարաբաղի լուսավորության ժողկոմը։ Վարդան միջեւ «ժողովրդի թշնամիներից» մեկը։ Չեմ հիշում նրան։ Բայց միշտ հպարտացել եմ նրանով։ Կարդացել եմ նրա նամակները, օրագրային գրառումները։ Ուրախ եմ եւ հպարտ, որ նա, այնուամենայնիվ, մեղավոր է եղել հանուն Ղարաբաղի ապագայի համար։ Այդ էր պատճառը, որ մեղավոր չլինելով հայրենիքի հանդեպ այդքանի սիրով հանցավոր. «Ղարաբաղը առանց ինձ կարող է ապրել, իսկ ես առանց Ղարաբաղի՝ ոչ»։ 1935 թվական։ Իմ ծննդյան տարեթիվը։

«Պյանինեւ կսանք սեփական հողի համար»

Անհնար կլինի այս նոթերում, հուշագրություններում հիշատակել բոլոր նրանց անունները, ովքեր առանձնապես աչքի են ընկել մարտերում։ Նրանց անունները, որոնց հետ ինձ վիճակվել է հանդիպել առանձնապես կեսերում, օպերացիայի ամենավճռական պահին։ Եվ հնարավոր էլ չէ համառոտ գրառումներում համգամանորեն կանգ առնել կոնկրետ անձնավորությունների հետ այս կամ այն կերպ առնչվող մանրամասների վրա։

Ես չեմ թաքցնում (ավելի շատ համոզված եմ), որ մեզ դեռ վիճակված է ապրել ծանր օրեր։ Ողբերգական օրեր էլ կունենանք, կլինեն ճառ ու խուճապ, հողային նոր տարածքների կորուստ։ Բայց ամեն դեպքում Շուշին եզակի դեպք է պատերազմի պատմության մեջ։ Եւ, իհարկե, երբ Ղարաբաղի ինքնապաշտպանության ուժերը ունենային տոկոսային հարաբերությամբ բնակչության մեկ շնչին հասնող թեկուզեւ չնչին մասը այն ամենի, ինչ ԽՍՀՄ-ը, իսկ այնուհետեւ էլ ԱՊՀ-ն պաշտոնապես հանձնեց Ադրբեջանին (չեմ ասում արդեն այն մասին, ինչ գնվեց փողով եւ զավթվեց ուժով), ապա պատերազմի այդ նույն պատկերը այլ կլիներ, եւ դրա ընթացքն էլ այլ կլիներ։ Պատկերացրեք միայն, սկզբում ԽՍՀՄ-ը, հետո արդեն ԱՊՀ-ն պաշտոնապես Ադրբեջանին են հանձնում զենք եւ տեխնիկա, այդ թվում նաեւ Կասպիական նավատորմի սպառազինությունը, դրանով հանդերձ խաղաղականաչեսներն ու գեներալները չեն մտածում, իսկ ո՞վ պետք է ղարաբաղցիներին ապահովի զենքի ու տեխնիկայի հանակությամբ։ Չէ՞ որ նրանց քաջ հայտնի է, որ ազերիներին տրված զենքն ու տեխնիկան գործադրվելու է բացառապես պաշտոն Ղարաբաղի վրա։

Սակայն մենք գրավեցինք տոկունությամբ։ Գրավեցինք մարտիկների խիզախությամբ։ Ականջովս եմ լսել, թե Շուշիի վրա հարձակվել են տասնյակ հազար հայեր։ Ի՞նչ ասես, որ չէին հորինում, որպեսզի իրենց արդարացնեն։ Վիճակագրական ֆանտաստիկ տվյալներ էին հայտնում մարտի մասին, հորինում սահմռկեցուցիչ պատմություններ։ Ամեն ինչ շատ ավելի պարզ էր։ Ժողովուրդը կռվում էր իր հողի համար, թիկունքին զգալով Հայաստանը։ Երբեւէ մարդիկ կիմանան մշակված մարտական գործողության բոլոր մանրամասները եւ կտեսնեն, թե ինչպես է ամեն ինչ մտածված եղել եւ ինչպես է իրականացվել երիտասարդ տղաների ձեռքով, որոնց բոլորի անունները չեմ կարող հիշատակել այստեղ։

Ինչպեսեւ մտածում եմ, որ իմ գործընկեր ընկերները անպայման «կխոսեն» Արկադի Տեր-Թադեւոսյանի, Սամվել Բաբայանի, Սերժ Սարգսյանի, Արկադի Կարապետյանի եւ այլոց մասին, ու աշխարհը շատ բան կիմանա Շուշիի մասին։ Որտեղ էլ ինձ անձամբ վիճակվել է լինել (գիշեր թե ցերեկ), գրեթե ամենուրեք եւ հանդիպել եմ միեւնույն մարդկանց։ Շտաբի պետ Ֆելիքս Գզոյանը եւ նրա որդի Արսենը, Սամվել Բաբայանն ու նրանից անբաժան Ռոբերտ Քոչարյանը, Յուրի Հովհաննիսյանն ու Սեյրան Օհանյանը եւ էլի շատ շատերը։

• Երկու անգամ ողջակի մարտի մեջ տեսել եմ միեւնույն թիկնապահների խմբին՝ Սերգեյ Մովսիսյանին, Կարեն Բաղդյանին, Արթուր Բաբայանին, Սամվել Գեւորգյանին, դեռեւս բուժքույր Նաիրային, վարորդ Էդուարդ Այվազյանին։ Նրանք բոլորը վիրավոր են։

Շարունակելի

Սկիզբը՝ 21, 25, 28 մայիսի, 1, 4, 8, 11, 15, 29 հունիսի, 2, 7, 13, 16, 20, 23, 27, 30 հուլիսի, 4, 6, 10, 17, 20, 25 օգոստոսի, 3, 7, 14, 17, 20, 24, 28 սեպտեմբերի, 1, 5, 8 հոկտեմբերի

ՀԲԸՄ

Հայկական Բարեգործականը հիմնադրվեց դժվարությունները թեթեւացնելու համար

Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության անգլերեն պարբերականի AGBU-ի վերջին համարը, որը նվիրված է միության հիմնադրման վայրի՝ Կահիրեի (Եգիպտոս) եւ հարեւան հայագաղութների կյանքին, բացվում է ՀԲԸ Միության նախագահ Լուիզ Մանուկյան Սիմոնի առաջնորդող հոդվածով, որը փոքր հապավումներով թարգմանաբար ներկայացնում ենք ընթերցողի ուշադրությանը։

Հիմնադիր եւ առաջին նախագահ Պողոս Նուբարի ղեկավարությամբ 1906 թ. հիմնադրվեց Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միությունը Օսմանյան կայսրությունում ապրող հայերի դժվարությունները թեթեւացնելու համար։ Պողոս Նուբարը եւ Կենտրոնական վարչությունը ինչ տեղյակ կարող էին լինել, թե հաջորդող տարիները ինչպիսի ներգործություն կունենային նոր հիմնադրված կազմակերպության վրա։

Արխիվային լուսանկարները՝ գտնված միայն մի քանի ամիս առաջ Կահիրեի մեր գրասենյակում, պատկերում են դժվար եւ վշտալի ամիսներն ու տարիները, երբ ՀԲԸՄ-ն արագ համախմբվեց օգնելու հազարավոր գաղթականների, հիմնականում երեխաների, ովքեր մազապուրծ փրկվել էին 1915-ից 1922 թվականների Թուրքիայում հայերի ջարդերից։

Փարիզ, 1927. ՀԲԸՄ Կենտրոնական վարչության անդամները. կենտրոնում՝ Պողոս Նուբար

1986-ին Փարիզում կայացած ՀԲԸՄ-ի Ընդհանուր ժողովի ժամանակ, հորս եւ կենտրոնական վարչության անդամների մի խմբի հետ այցելեցինք գերեզմանատուն, որտեղ Պողոս Նուբարն է թաղված։ Եկեղեցուց մինչեւ գերեզմանատուն մեզ հետեւողը պարզ հագնված մի մեծահասակ կին էր, որին մեզնից ոչ ոք չճանաչեց։ Միանգամայն հետաքրքրված՝ Նուբարի հիշատակին նվիրված խորոգից հետո վերջապես նրան մոտեցա եւ հարցրեցի, թե ինչպես է պատահել, որ նա այստեղ է։ Ես հաճախ եմ ափսոսում, որ այդ պահին չունեի տեսախցիկ, արձանագրելու նրա պատասխանները։

«Եկել եմ իմ հարգանքի տուրքը մատուցելու Պողոս Նուբարին, ասաց նա։ Նա փրկել է իմ կյանքը։ Ես մեծացել եմ ՀԲԸՄ-ի որբանոցում Սիրիա փախչելու օրվանից մինչեւ իմ ամուսնանալը։ Դու գիտե՞ս, որ Պողոս Նուբարը մեզ՝ որբերիցս յուրաքանչյուրին տվել է տասնվեց ոսկե մետաղադրամ, երբ մենք ամուսնացանք։ Այդ փողը ինձ համար մի նոր սկիզբ եղավ»։

Վաղ տարիներին ՀԲԸՄ-ի նորաստեղծ մասնաճյուղերը Ինդոնեզիայում, Հնդկաստանում, Աֆրիկայում, Եվրոպայում եւ Միացյալ Նահանգներում կենտրոնացրեցին իրենց բոլոր ջանքերը հավաքելու զգալի գումար օժանդակելու որբանոցներին, հիվանդանոցներին, որոնք ստեղծված էին ապաստարան լինելու եւ հոգ տանելու գաղթականներին։ Քսանականների եւ երեսունականների վերջում մեծ գումարներ էին հավաքվել կառուցելու կլինիկաներ, հիվանդանոցներ եւ բնակարաններ Հայաստանում։

Երկրորդ համաշխարհային պատերազմին հաջորդող տարիները հայերին եւ ՀԲԸՄ-ին տվեցին «նոր սկիզբ», ինչպես գերեզմանատան կինը կասեր։ Դպրոցները, կենտրոնները, կլինիկաներն ու ամառային ճամբարները սկսեցին բարգավաճել, քանի որ վերաբնակեցված հայերը խանդավառորեն վերականգնեցին իրենց համայնքի կյանքը։ Առաստեռն հովանավորները դրամ ներդրեցին շինարարության համար, որպեսզի պահպանեն հայկական հաստատությունների ակտիվությունն ու աճը։

Այս տարիների ընթացքում ՀԲԸՄ-ին տրվող նվիրաբերությունը, որը սկսվել է 1910-ին Եգիպտոսից Սեդրակ Դավիթյանի 802 դոլլար նվիրատվությամբ, մեծ զարգացում ապրեց, քանի որ նվիրված անդամները որոշեցին պահպանել ՀԲԸՄ-ի կրթական, մշակութային եւ մարդասիրական ծրագրերի առաջացան։ Հովանավորներից շատերն այն սերնդից էին, ովքեր ապրել էին ցեղասպանության դաժանությունները եւ իրենց կյանքը վերականգնելու դժվարությունները։ Անցած երեսուն տարիների ընթացքում միլիոնավոր դոլլարներ էին տրամադրվել ժառանգությունների միջոցով, որոնք նվիրված են եղել անհատների կտակներում, ովքեր իրենց կյանքի որոշակի փուլում ազդվել են ՀԲԸՄ-ն աշխատանքից, եւ նրանց կողմից, ովքեր իրենց կյանքի ընթացքում նվիրվել են եւ հիմա էլ նվիրված են առաջ տանելու եւ ապահովելու ներկա ծրագրերը։

Ինչպես այս դարի սկզբում, ովքեր մեզնից կպատկերացնեին, որ սփյուռքի կառուցումից հիսուն տարի հետո 3.500.000 հայեր մեր հնավոր երկրում նորից կարիք կունենան նույն մեր նախահայրերի նվիրվածության ու առաքինության, ովքեր փրկեցին մի «ազգ»։

Եկող տարիներին ավելի շատ բան է պետք, քան արցունքներ ու հոգատարություն կառուցելու Հայաստան, միասնական պահել մի ժողովուրդ, որ կարող է բարգավաճել հավերժ։ ՀԲԸՄ-ի գոյության 88 տարիների ընթացքում կազմակերպությունը գնահատեց առաջնայնությունները եւ համարվեց ժամանակին։ Իհարկե մենք գիտենք, որ այսօր մի այլ ժամանակաշրջան է մեր պատմության մեջ։ Միլիոնավոր եւ միլիարդավոր դոլլարներ պետք է ներդրվեն զարգացնելու, պահպանելու եւ կառուցելու մի նոր Հայաստան։ Մի ներդրում, որը մեծ օգուտներ կունենա, օգուտներ, որոնք վեր են մեր վառ պատկերացումից։

ԼՈՒԻԶ ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ ՍԻՄՈՆ

Համալսարանում կբացվի աստվածաբանության ֆակուլտետ

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍ։ ԵՊՀ-ի նախկին շենքում, որը ՀՀ կառավարության որոշումով կրկին վերադարձվել է մայր բուհին, հավանաբար հունվար ամսին կբացվի նոր, աստվածաբանության եւ կրոնագիտության ֆակուլտետ։ Ֆակուլտետի հիմնումը կատարվելու է Էջմիածնի թեմի ներկայացուցիչ Շահե արքեպիսկոպոս Աճեմյանի եւ ԵՊՀ-ի ռեկտորի հետ մեկ տարի առաջ կնքված համաձայնագրով։ Փիլիսոփայության ֆակուլտետից այս բաժինը լիովին կհանվի։ Նորաստեղծ ֆակուլտետում աստվածաբանությունը կուսումնասիրվի ամբողջ խորությամբ՝ հայ եկեղեցու կրոնական վարդապետությունը, եկեղեցու պատմությունը, կանոնը, ծեսը, կրոնական երաժշտությունը եւ այն ամենը, ինչը մշակութային եւ կրոնական արժեք է ներկայացնում հայ եկեղեցու ավանդական պատմության մեջ։ Դասընթացի տեւողությունը 4 տարի է։ «Փաստ» թղթակցի հետ ունեցած զրույցում արքեպիսկոպոսը հայտնեց, որ դասախոսություններ կկարդան նաեւ այլ ֆակուլտետներում, որոնք զբաղվում են հայագիտությամբ, օրինակ՝ բանասիրականում։ Այնտեղ գրաբարից բացի կուսուցվի հին մատենագիտության պատմություն եւ ծեսագրագիտություն։

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ **միջազգային**

ԱՌԵՂԾՎԱԾ

Արքայադուստր Անաստասիա, թե՞ դանի Ֆրանցիսկա Շանցկովսկա

Այս հարցը առայժմ պատասխան չունի եւ դեռ երեւույթին չի ունենա:

Աննա Անդերսոնը, որը մինչեւ իր մահը 1984 թ. պնդում էր, թե ինքը արքայադուստր Անաստասիան է եւ հրաշքով է ողջ մնացել Եկատերինբուրգի Իպատեւյան տանը սարքված սպանդից, ամենայն հավանականությամբ լեհական ծագում ունեցող գերմանուհի Ֆրանցիսկա Շանցկովսկան էր Բեռլինի մոտակա զինամթերքի գործարանի նախկին աշխատողներից մեկը:

Բրիտանացի գիտնականների կատարած ծագումնաբանական կոդի վերլուծությունը ցույց տվեց, որ Անդերսոնը ծագումնաբանորեն շատ ավելի մերձավոր է Ֆրանցիսկայի ողջ մնացած ազգականների թոռնորդներին, քան Էդինբուրգի դուքս Ֆիլիպին, Էլիզաբեթ Երկրորդ թագուհու ամուսնու կողմին, որը ծագումնաբանորեն եւ արյունակցական կապերով սերտորեն կապված էր Ռոմանովների ընտանիքի հետ: Հետազոտությունների արդյունքները հրապարակվեցին հատուկ ծրագրում, որը հոկտեմբերի 5-ին ցուցադրվեց Անգլիայի հեռուստատեսության 4-րդ ալիքով:

Հետազոտությունների ընթացքում օգտագործվում էին Անդերսոնի աղիների հատվածներ, որոնք հեռացվել էին վաղուց կատարված վիրահատության ժամանակ եւ մինչեւ վերջերս պահվում էին ԱՄՆ-ի հիվանդանոցներից մեկի լաբորատորիայում: Տարրալուծում կարելի էր կատարել նաեւ ավելի վաղ, սակայն, ինչպես հայտնեցին ծրագրի հեղինակները, Ամերիկայի ռուս ազնվականների ընկերակցությունը, խոշոր գումարներ ծախսելով, դատական կարգով մեկ տարի արգելափակում էր այդ հետազոտության կատարման բոլոր փորձերը: Թե ինչու էր դա արվում, մնում է առեղծված:

Համենայնդեպս, դատական արգելքը ի վերջո հանվեց, աղիների հատվածները բերվեցին Բրիտանիա, որտեղ դրանցով զբաղվում էր այդ բնագավառի առավել հեղինակավոր փորձագետներից մեկը Փիթեր Հիլը, որը տարրալուծման համար կիրառում էր համակարգչային եւ լազերային ամենաարդիական տեխնոլոգիա:

Ո՞րն է նրա վերջնական հետեւությունը: Աննա Անդերսոնը, որը 64 տարի առաջ ինքնասպանության անհաջող փորձի հետեւանքով Բեռլինի հիվանդանոց տարվելուց ի վեր ասում էր, թե ինքը Նիկոլայ Երկրորդ ցարի դուստրն է, իրականում Անաստասիան չէ: Նա Ֆրանցիսկան է: 1916 թ. գործարանում պայթյունից լրջորեն տուժած Շանցկովսկան մի քանի տարի անցկացրել էր հոգեբուժական կլինիկայում եւ ի վերջո ինչ-որ տեղ անհետացել 1920 թ.: Հենց այդ ժամանակ՝ 1920 թ. փետրվարին հայտնվել էր Աննա Անդերսոնը, որը պնդում էր, թե Իպատիեւյան տանը ցարական ընտանիքի գնդակահարության պահին ինքը չի զոհվել, թե իրեն ազատել է Չայկովսկի ազգանունով ինչ-որ զինվոր, փախցրել Ռումինիա, որտեղից ինքը հասել է Բեռլին:

Նշանակո՞ւմ է արդյոք սա, թե այժմ Անաստասիայի առեղծվածային պատմության մեջ կարելի է վերջակետ դնել: Հազիվ թե: Չափազանց շատ բաներ դեռեւս պարզ չեն:

Նիկոլայ Երկրորդի երեխաները. ձախից Անաստասիան

Նախ եւ առաջ, վերջերս Եկատերինբուրգի մոտակայքում թաղման վայրերը պեղելիս Անաստասիայի աճյունը չի հայտնաբերվել, հիշեցնում են ծրագրի հեղինակները: Երկրորդ, բրիտանացի մասնագետների կատարած եւս մեկ փորձաքննություն՝ լուսանկարներով Անդերսոնի եւ արքայադստեր ականջախեցիների համեմատությունը, առնվազն 80 տոկոսով ապացուցում է, որ դա միեւնույն մարդն է: Ինչպես ընդգծում են փորձագետները, նման համընկնումներ անելիս սխալի հավանականությունը չնչին է, քանի որ աշխարհում չկա երկու մարդ, նույնիսկ երկվորյակներ, որոնց ականջախեցիները բացարձակապես միանման լինեն:

Անհավանական է նաեւ այն, գրում է Լոնդոնի թերթերից մեկը, որ թեեւ ծագումնաբանական կոդի վերլուծությունն ապացուցում է Անդերսոնի արքայադուստր չլինելը, ինքը Անաստասիան կարող էր նույնպես արքայադուստր չլինել, եւ նրա հայր կարող էր լինել ոչ թե Նիկոլայ Երկրորդը, այլ մեկ ուրիշը: Եւս մեկ բան. Անդերսոնի եւ Ֆրանցիսկայի մերձավոր ազգականներից մեկի արյան խմբերը համեմատած նախորդ տարրալուծումները թեեւ բացահայտել էին ընդհանրություններ, բայց ոչ այն չափով, որ հնարավոր լինեն կտրականապես ասել, թե իրեն իբրեւ արքայադուստր ներկայացրած անձը ֆաբրիկայի նախկին աշխատող է:

Ծրագրի հեղինակները հայտնել են, որ ծագումնաբանական կոդի հետազոտությունը կշարունակվի, կանցկացվեն մի ամբողջ շարք տարրալուծումներ, ինչը պահանջում են Աննա Անդերսոնի արքայական ծագման մեջ համոզված անձինք, որը թաղվեց որպես Աննա Մանահան՝ ամերիկացի պատմաբան, դոկտոր ամուսնու ազգանունով:

«Ինդեպենդենտ», 7 հոկտեմբերի, Լոնդոն

ԹԵՀՐԱՆ

Իրանը ուշադիր հետեւում է շրջանի իրադարձություններին

ԹԵՀՐԱՆ, 10 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅԵԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հոկտեմբերի 7-ին տեղի ունեցած կրոնաքաղաքական ամենշաբաթյա աղոթքի ժամանակ արտասանած իր քարոզում Իրանի նախագահը խոսել է տարածաշրջանում ընթացող կարեւոր փոփոխությունների մասին: Նա հիշեցրել է որոշ արաբական երկրների կողմից «հարձակողական սիոնիստական վարչակարգի» դեմ տնտեսական էմբարգոյի մասին եւ հայտարարել, որ Արեւմուտքի կողմից զիջումների բացակայության դեպքում արաբական երկրների այդ գործողությունը արտահայտում է նրանց ոչ խելամտությունը եւ հիմարությունը: Նա նշել է, որ այդ գործողությունները ԱՄՆ-ի եւ Անգլիայի վարած քաղաքականության արդյունքն են: Նախագահը ցավով է հիշատակել Ադրբեջանի վերջին իրադարձությունները: Ինչպես հոկտեմբերի 8-ին հաղորդել է «Իրանի ձայնը» ռադիոկայանը, Իրանի քաղաքական շրջաններում գտնում են, որ, այդ իրադարձությունները արտերկրային սադրանքների արդյունք են: Սակայն, անկարգությունների հետագա շարունակումը Ադրբեջանի քաղաքականությանը եւ տնտեսությանը կպատճառի անվերականգնելի վնաս: Իրանի նախագահը այդ հանգամանքը նշեց առանձնակիորեն: Նա բացատրեց, որ այդպիսի դեպքերը Ադրբեջանում չեն կարող հանգեցնել այլ արդյունքի անկայունացումից բացի: Նա գոհունակություն հայտնեց, որ իրադրությունը Ադրբեջանում կայունացել է եւ ազգային կառավարությունը վերահսկում է իրադրությունը: Նախագահը հույս հայտնեց, որ այդպիսի քաղաքական գործողությունները այլեւս չեն կրկնվի:

Միաժամանակ, ԱՄՆ-ից վերադառնալով, Իրանի արտաքին գործոց նախարարը հայտարարություն արեց, որում ասվում է. «Իրանի Իսլամական Հանրապետության դիրքորոշումը միջազգային եւ տարածքային ատյաններում, ինչպես նաեւ իսլամական աշխարհի հիմնահարցերը Իրանի պատվիրակության կողմից նիստում առաջադրված կարեւորագույն հարցերն էին: ՄԱԿ-ի կառուցվածքի փոփոխության անհրաժեշտությունը եւ միջազգային ու տարածքային ճգնաժամերին միջազգային հանրության մոտեցման եղանակները այն հարցերի թվում էին, որոնք կարեւորության արժանացան Իրանի պատվիրակության կողմից:

Նա նշեց, որ Իրանի դիրքորոշումը Սալման Ռուշդիի նկատմամբ չի փոփոխվել: Նախարարի խոսքերով, ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Բուտրոս-Ղալին բարձր է գնահատել Իրանի դերը տարածքային ճգնաժամերի լուծման գործում, մասնավորապես Տաջիկստանում: Ինչպես հաղորդեց «Իրանի ձայնը» ռադիոկայանը, հանդիպման ժամանակ քննարկվել է Անվտանգության խորհրդի դիրքորոշումը Սերբիայի եւ Չեռնոգորիայի դեմ տնտեսական պատժամիջոցների վերացման համար, եւ Իրանը ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարին կոչ է արել նմանապես վերացնել նաեւ Բոսնիայի նկատմամբ ռազմական էմբարգոն:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Թուրքիայի հարավ-արեւելքում սպանվեցին ՔԲԿ-ի 22 զրոհայիններ

ՆԻԿՈՍԻԱ, 11 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Թուրքական զորախմբերը երեկ երկրի հարավ-արեւելքում շարունակում էին հետապնդել ՔԲԿ-ի զրոհայիններին: Ըստ թուրքական TRT 1 հեռուստաալիքի, բախումների ընթացքում սպանվել է 22 «ահաբեկիչ», որոնցից խլվել է մեծ քանակությամբ հրազեն: Զոհվել է նաեւ 6 թուրք զինծառայող: Իրավիճակն առավել լարված է Թունջելիի գավառում, որտեղ անվտանգության ուժերը մարտական ակտիվ գործողություններ են ծավալել օդուժի եւ հրետանու կիրառմամբ, փորձելով ճնշել քուրդ անջատականների «դիմադրության օջախները»:

Հնդկաստան. Համաճարակը կասեցվեց

ՄՈՍԿՎԱ, 10 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: «Հնդկաստանում ժանտախտի համաճարակի տարածումը զգալիորեն կասեցվել եւ ներկայումս վերահսկվում է, հայտնաբերվել է ժանտախտով հիվանդության 260 դեպք: Համաճարակը խլել է 56 մարդու կյանք, որից 52 Սուրաթ քաղաքում, որը հայտարարվել է համաճարակի գոտի», ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին հայտնեց ՌԴ-ում Հնդկաստանի դեսպան Ռոնենդրա Սենը: Նա նշեց, որ անցյալ շաբաթվա ընթացքում Հնդկաստանում ժանտախտից մահացության դեպք չի արձանագրվել:

«Մաքուր ձեռքեր». Կան եւ ազնիվ պաշտոնյաներ

Դեռեւս «Ազգի» 1992 թ. հունիսի 7-ի համարում տպագրել էինք «Աշխարհի շատ երկրների ղեկավարներ իրենց ունեցվածքի մասին հաշիվ են տալիս ժողովրդին» հոդվածը «Սպասենք, թե հերթը երբ է հասնելու Հայաստանին» ենթավերնագրով: Անդրադարձել էինք մի շարք պետությունների պետական մարդկանց ստացած եւ տված նվերներին, ոմանց չարաշահումների պատճառով առաջացած հրաժարականներին եւ սկանդալներին, ներկայացնելով նաեւ, թե ինչպես հարգող պետությունների քաղաքական խոշոր դեմքերը ընտրությունների նախօրյակին հանրության առաջ մեկ-մեկ հայտարարում էին իրենց եւ հարազատների հարստությունները, ունեցվածքը, եկամտի աղբյուրները, որպեսզի հետագայում, տարիներ անց, ժողովուրդը բաղդատելու հնարավորություն ունենա, թե ով ինչպես է օգտվել պաշտոնի շնորհիվ, եւ ինչ ճանապարհով են ստեղծվել այդ եկամուտները: Այժմ, իրոք, շատ խոշոր պետություններում, նույնիսկ Թուրքիայում, քաղաքական շրջանակներում առաջացել է «մաքուր ձեռքեր» շարժումը: Պետական պաշտոնյաներին կոչեր են արվում չչարաշահել սեփական հնարավորությունները՝ անօրինական եկամուտներ ձեռք բերելու եւ զանազան սկանդալներով քաղաքական մթնոլորտը պղտորելու: Այս առթիվ երկու օրինակ:

Ֆուտբոլի խաղի ձրի տոմսակն անգամ բավեց, որ նախարարը հրաժարական տա: ԱՄՆ-ի գյուղատնտեսության նախարար Մայք Էսպին, որը Բիլ Քլինթոնի կառավարության չորս սեւամորթներից մեկն էր, հրաժարական տվեց, եւ նախագահ Քլինթոնը հայտարարեց, թե ցավով, պարտավոր է ընդունել նրա հրաժարականը: Գյուղատնտեսության նախարարն իր հրաժարականում ասում էր, թե «չնայած ինձ հանցավոր չեմ համարում, սակայն, նախ այս ամբաստանական փսփսուկների ներքո չեմ կարող աշխատել իմ պաշտոնում, եւ հետո չեմ ցանկանում, որ նախագահիս՝ Բիլ Քլինթոնի պատիվն ընկնի իմ պատճառով»: Նախարարի մեղքը հետեւյալն էր. նա ընդունել էր մի թռչնաբուծական ֆիրմայի տնօրենության շնորհած ֆուտբոլի խաղի ձրի տոմսակներ եւ նույն ֆիրմայի միջնորդությամբ իր աղջկա ընկերուհուն տրամադրել էր կրթաթոշակ: Այս էր պատճառը, որ նա հրաժարական տվեց: Ֆուտբոլի խաղի տոմսակների արժեքը եւ աղջկա ընկերուհու մի տարվա կրթաթոշակը միասին՝ 7600 ամերիկյան դոլլարը նախարարն արդեն հետ է վճարել:

Իտալիա. Դատախազն արդարության համար ընտանյոք բնակվում է բանտում: [illegible] ֆին, հանցագործներից համառորեն ծեծ չխնող 39 տարեկան դատախազ Լուչիանո դ'Ագոստինոն հայտարարել է, թե «իրեն թույլ չեն տա երկար ապրել, բայց եւ այնպես ամեն բան պիտի անի, որ իր սպանվելուց հետո նոր դատախազի գործն ավելի հեշտ լինի»: Դատախազն ասում է, թե իրեն բացարձակապես չի մտահոգում, որ կյանքի եւ գործի հաջողության համար է միայն բնակվում բանտում, քանի որ դա միակ, թե շատ ապահով տեղն է: Դատախազ դ'Ագոստինոն հազարավոր սպառնալից նամակներ է ստացել միայն այս վերջին ութ ամիսներին:

Այս առթիվ ասենք, որ Իտալիայի պատմության ամենախոշոր դատավարությունը մաֆիայի դեմ սկսվեց հոկտեմբերի սկզբին, Սիցիլիայի Պալերմո քաղաքում: Քրիստոնեա-դեմոկրատական կուսակցությունից երեսփոխան Սալվո Լիման, որը միջնորդի դեր էր տանում մաֆիայի եւ կառավարության միջեւ, սպանվել էր 1992 թ.-ին: Ահա այս սպանության առթիվ է բացվել խնդրո առարկա խոշոր դատավարությունը, ուր դատվել են նաեւ Պիպո Կալոյի նման հռչակավոր «կնքահայրեր»: Ակնկալվում է նաեւ «թոշակառու կնքահայրերից» Թոմազո Բուսկետտայի խոստովանությունը նախկին վարչապետ Ջուլիո Անդրեոտիի եւ մաֆիայի սերտ հարաբերությունների մասին: Այս բացառիկ դատավարությունը հսկելու են 1500 ոստիկաններ:

ՌՈՒԲԵՆ ՀԵՐՄՈՆ-ԱՐԱՅԱՆ
Սեփական թղթակից, Փարիզ

FREEDOM SUPPORT YOUTH EXCHANGE

Հասարակական կազմակերպությունների կենտրոն սեմինարների շարք

1994 աշուն/ձմեռ

Ամերիկայի Հայկական համագումար Հ4 ուսուցման եւ տեղեկատվական միջոցների կենտրոն
Մոսկովյան 24, #2, Երեւան, հեռ. 561064 AT&T 151 795

ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՒ ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆԸ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒՄ Է ԱՌԱՋԻՆ ՍԵՄԻՆԱՐԸ 1994 Թ.-Ի ԱՇՆԱՆ-ՁՄԵՌՎԱ ՇԱՐՔԻՑ

ԻՆՉՊԵՍ ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏ ԱՇԽԱՏԵԼ ՍՓՅՈՒՌՔԱՀԱՅ ԽՄԲԵՐԻ ՀԵՏ

Հյուրեր. Ավետիք Ղուկասյան — Ծրագրի զարգացման մասնագետ ԱՄՆ-ի Միջազգային զարգացման գործակալություն
Էդիկ Խաչատրյան — Ամերիկայի Հայկական համագումարի Հայաստանի գրասենյակի տնօրեն

Երրորդ հյուրի մասին լրացուցիչ կհայտարարվի

Ձեր. Հյուրերից յուրաքանչյուրը կսկսի խոսել այն հարցերի շուրջ, որ մենք նախապես նրանց ներկայացրել էինք: Դրանից հետո ունկնդիրները կարող են հարցեր տալ: Կարճ ընդմիջումից հետո, ունկնդիրները կբաժանվեն խմբերի, եւ յուրաքանչյուր խումբ կգրավի յուրաքանչյուր հյուրի հետ առանձին. (2 ժամ):

Ամսաթիվը եւ ժամը. Հոկտեմբերի 12-ին, ժամը 14-ին:
Տեղը PEDIA-ի կենտրոնի մարմարե դահլիճը (Այգեստան 10):
Տեղերը սահմանափակ են:
Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել կամ գալ ՀԿ կենտրոն

digitised by A.R.A.R.@

ՄՇԱԿՈՒՅԹ

Վեցն ընդդեմ կոմպոզիտորների միության համագումարի ընդունած որոշումների

Մարտին Վարդազարյան, Երվանդ Երկանյան, Մարգարիտ Ռուխկյան, Ռուբեն Սարգսյան, Վահրամ Բաբայան եւ Լեւոն Չաուշյան

ՄԱՐԳԱՐԻՏ ՌՈՒԽԿՅԱՆ.- Վերլուծելով կոմպոզիտորների համագումարի անփառունակ ավարտը, հասկանում ես, որ ծայրահեղ ծանր պայմաններում մեր անցկացրած 3 տարիները, երբ խիստ բացակայում էր կոմպոզիտորների միության հասարակական պահանջվածությունը, արել են իրենց գործը: Մարդիկ դարձել են էլ ավելի անտարբեր, անհամարձակ, ամեն տեսակ ոչ իրական խոստումներից կախված: Ուստի, նրանք տեղի տվեցին, ըստ էության, կոնֆորմիստական առաջարկությանը՝ ձեռնպահ մնալ ընտրություններից եւ բաց քվեարկությամբ համագումարն ավարտելու որոշում ընդունել, ինչը եւ արվեց: Դեռ տարօրինակ է, որ այդ առաջարկությունն արել էր մի կոմպոզիտոր, որը երբեք կապված չէր եղել ստեղծագործական միության հետ, միշտ ընդդիմացել էր դրան, գտնելով, որ միությունն ավելորդ է, իսկ ներկայումս շատ վճռականորեն պաշտպանում է նոր ղեկավարությանը, որն ըստ էության, վերջին երեք տարում խայթեց միությունը: Բողոքելով այդ առաջարկության դեմ, որն, ի դեպ, խախտում է համագումարի արարողակարգը, եւ մեծամասնության ընդունած որոշման դեմ, վեց մարդ, այդ թվում նաեւ ես, մեկ տարով՝ մինչեւ հաջորդ համագումար, խզեցինք միությանը մեր անդամությունը:

ՎԱՀՐԱՄ ԲԱԲԱՅԱՆ.- Կոմպոզիտորների միության մոտ 3 տարվա գործունեությունը թույլ է տալիս մտածել, որ նախագահը ոչ մի խոստում չկատարեց իր նախընտրական արշավից, եւ դեռ ավելին՝ մենք մոտեցանք համագումարին բազմաթիվ կորուստներով (ստեղծագործական մթնոլորտի բացակայություն, ունկնդրումներ կազմակերպելու անհնարինություն, հավատի կորուստ նախագահի նկատմամբ...): Իր հաշվետվության մեջ նախագահը ներկայացրեց արդարացումների մի շարք, առանց հիմնավոր պատճառաբանությունների եւ հեղհեղուկ մի ծրագիր, որտեղ նոր խոստումներից բացի, ուրիշ բան չկար: Ես ելել եմ այն համոզման, որ էստրադային ժանրում աշխատող կոմպոզիտորն ի վիճակի չէ պատկերացնել դասական ժանրում աշխատող կոմպոզիտորի խնդիրները: Եթե կոմպոզիտորների միությունը միայն նրա համար է, որ մեծ գումարներ ծախսի լույսի, ջրի, աթոռի համար եւ աշխատավարձ վճարի մի խանի հոգու, ապա այդպիսի միությունը պետք է լուծարվի, կամ պետք է ուղիներ փնտրենք նրա հետագա առողջ գործունեության համար:

ԼԵՎՈՆ ՉԱՈՒՇՅԱՆ.- Մենք համագումար եկանք նպատակ ունենալով միացման կամուրջներ գտնել հոգից մնացած միության եւ ներկա իրավիճակի միջեւ: Մի բան պարզ էր համենայն դեպս շատերի համար, որ միության գործունեությունն արժանի է լուրջ քննարկման, եւ դրա մասին էին վկայում մոտ հիսուն ելույթները, որ եղան համագումարի ընթացքում: Կնճռոտ հարցերի շրջանակից կուզենայի առանձնացնել, մասնավորապես, կոմպոզիտորների միության ներկայիս մեկուսացված վիճակը, ստեղծագործական կապերի լրիվ բացակայությունը, նյութական միջոցների կազմակերպման անվերահսկելիությունը: Այս եւ այլ բազում հարցերի լուծման ուղիներ գտնելու անհրաժեշտությամբ էր գիտակցված այն ծրագիրը, որով հանդես եկա համագումարում: Ծրագրի հիմնական առանցքը նոր միության ստեղծումն է, որի անդամները հավասարապես պետք է մասնակցեն այդ գործընթացին: Մեր գլխավոր կարգախոսը ես համարում եմ մեր երաժշտությունն ու երաժշտագիտությունը: Եւ միության գործունեությունը պետք է կառուցված լինի հիմնականում դրանց հետ՝ փնտրելով երաժշտական շուկաներ, խորացնելով դրանց ուղիները: Իմ կողմից առաջարկված ծրագիրը չուներ միակը լինելու հավակնությունը, ընդհակառակը, հրավիրում էր քննարկման: Սակայն դրա հայտնվելուն պես, «սցորբյա» ինչ-ինչ ընթացքներ գործի հավասարեցրին համագումարի դեռեւս չսկսված դիրերը, եւ այն դադարեցրեց իր աշխատանքը: Ըստ իս, համագումարի անփառունակ ավարտը շատ տրամաբանական էր: Միության անդամները չուզեցին պահպանել դեմոկրատական հիմնարկին բնորոշ տարրական նորմերը՝ խախտելով կանոնադրությունը ընտրությունների հարցում: Ելնելով այդ ամենից, ես անիմաստ գտա մնալ նման կառուցվածքում՝ բնավ դուրս չգալով միության շարքերից, այլ կասեցնելով անդամությունը, մինչեւ հաջորդ համագումարը:

ՄԱՐՏԻՆ ՎԱՐԴԱԶԱՐՅԱՆ.- Մենք՝ կոմպոզիտորների միության անդամներս, չընդունեցինք եւ ոչ մի ծրագիր՝ չնայած որ գալիս էինք՝ արտահերթ համագումարին համատեղ ծրագիր մշակելու: Համագումարը հասունացել էր թե՛ ստեղծագործական, թե՛ սոցիալական հարցերի ամուր կապված հանգույցը բացելու համար, եւ պետք էր ճշտել միության դերն ու նշանակությունը: Մեր օրերում, իմ կարծիքով, միությունը կոչված է ստեղծելու նվազագույն պայմաններ կոմպոզիտորների ու երաժշտագետների աշխատանքի համար եւ ապահովել ցանկացած հեղինակի ցանկացած ժանրի ստեղծագործության առաջին կատարումը:

Ավաղ, հաշվետվությունը, որը պետք է լիներ մեկուկես տարի առաջ, ուղղակի անհաջողությունների թվարկում էր: Բացի դրանից, համագումարում առկա էր զանգվածային հիպնոսի անբացատրելի երեւույթը: Թողնենք մի կողմ ոսկու փոշին, ամեն մեկը սպասում է, թե այն պետք է խփի իր ծոծրակին, եւ այն, որ միություն մտնող ամեն ոք պետք է անցնի ավտոմատավորների հսկողության ներքո: Անբացատրելի էր այն երեւույթը, որ ներկաները ճնշող մեծամասնությամբ ոտնահարեցին առանց այն էլ բնավ կոցրած կանոնադրությունը եւ անօրինական ու ոչ կանոնադրական պատասխանատվություն դրեցին նախագահի ուսերին: Նա ինքը չկասեցրեց եւ չպահանջեց փակ գաղտնի քվեարկություն: Ի դեպ, եթե նույն ղեկավարությունն ընտրվեր օրինական ճանապարհով, կարծում եմ, որ իմ ընկերները եւս կենթարկվեին մեծամասնության ցանկությանը եւ կմնային միության անդամ:

ԵՐՎԱՆԴ ԵՐԿԱՆՅԱՆ.- Ըստ էության, համագումարը չկայացավ երկու հիմնական պատճառով՝ համագումարն ինքը խախտեց օրակարգի որոշումը եւ ցույց տվեց, որ միության անդամները չունեն համախմբված կառույցի պատկերացում, չունեն կանոնադրական, կարգապահական աշխատանքի փորձ, ինչը եւ խիստ կասկածի տակ է դնում միության գաղափարը առհասարակ: Տպավորությունս այն է, որ մարդիկ դեռեւս հասունացած չեն այս հարցերը գիտակցելու համար, իսկ խորհրդային ժամանակներից մնացած միութենական կառույցի ծեսական պատկերացումները խանգարում են իրական պատկերացումներին: Երբ Չաուշյանն առաջարկեց իր կոնցեպցիան, շատերին թվաց, թե դա խորհրդային մոդել է, որին տարբեր պիտակներ կպցրեցին: Իմ համոզմամբ, մենք չունենք իսկական միություն, որովհետեւ հստակ պատկերացում չունենք միության մասին: Այն, ինչ կա, դժվար է միություն անվանել: Համագումարը գրեթե չանդրադարձավ ստեղծագործական խնդիրների: Հայտնվելով տնտեսական ճգնաժամի մեջ եւ ծայրը ծայրին մի կերպ հասցնելով, կարողանում ենք հոգալ միայն ձեռքի տակ եղած տնտեսության հոգսերը: Իսկ դա ստեղծագործական միությանը զրկում է իր բուն նպատակներից եւ դարձնում այն սովորական մի տնտեսություն: Համոզված եմ, որ մարդիկ ժամանակ կունենան ավելի լրջորեն մտածելու եւ անդրադառնալու տեղի ունեցածի ու հետագայի մասին եւ ավելի հասունացած կներկայանան հաջորդ համագումարին: Հուսով եմ նաեւ, որ հաջորդ համագումարում այլեւս չեն հնչի քննադատական տարիները հիշեցնող պիտակավորումներ, սպառնալիքներ, մարդկանց վարկաբեկող քննարկություններ, մանավանդ այն մարդկանց շուրթերից, ովքեր այն տարիներին իրենց ներկայացրել են որպես քննադատության զոհեր:

ՌՈՒԲԵՆ ՍԱՐԳՍՅԱՆ.- Կուզենայի փաստել նախ եւ առաջ ԿՄ-ի կաթվածային վիճակը, ստեղծագործական մթնոլորտի լրիվ բացակայությունը, ինչպես նաեւ մարդկանց նյութական ծանր վիճակը: Լ. Չաուշյանի առաջարկած ծրագիրը համագումարում լուրջ քննարկման չդրվեց: Դեռ ավելին, վարչության եւ նախագահի ընտրությունների ժամանակ տեղի ունեցավ կանոնադրական խախտում: Ինձ համար զարմանալի է, թե ինչպես այն ընդունվեց բոլորի կողմից: Իմ ելույթում կոչ արեցի վերջ դնել սուբյեկտիվ հանգամանքներին, հիմնվել դեմոկրատական սկզբունքների վրա, ստեղծել միության այնպիսի կառուցվածք, որի հիմքում ընկած է վարչության եւ նախագահի համագործակցությունը՝ առանց վերջինիս վետոյի իրավունքի: Ավաղ, հաղթեցին կողմերս ուժն ու սովետական մտածելակերպը: Ընտրություններն անեկդոտիկ բնույթ էին կրում: Մեղավոր էին ներկաները, որ բոլոր տվեցին իրենց «ծեռ առնել»:

ՆՈՆԱ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

«Առանց ջուր ձուկն մեռանի» կամ դարձյալ «արգելված» ֆիլմերի մասին

«Արանք հեռուստատեսային ֆիլմեր են, նկարել եմ ժողովրդի համար, սակայն երբ հայկական հեռուստատեսության ղեկավարությունն արգելեց իմ «Հայեր» ֆիլմը, մտածեցի, որ մյուսներն էլ նույն ճակատագրին կարժանանան, եւ ահա, ձեզ հրավիրում եմ դիտելու եւ դատելու դրանք», շաբաթ օրը Կինոյի տան փոքրիկ սրահներից մեկում իր չորս ֆիլմերը ցուցադրելուց առաջ մի խումբ մտավորականների եւ լրագրողների հայտարարեց Վիգեն Չալդրանյանը: Դրանցից առաջինը «Հայեր» ֆիլմն էր, որի հետ կապված տխուր միջադեպի մասին արդեն գրել ենք. հեռուստառադիոհեռարձակության պետի տեղակալ Վահրամ Մարտիրոսյանն այն դիտելուց հետո հանել էր նախօրոք հայտարարված ծրագրից՝ պատճառաբանելով, թե այն «դրսի դիտողի համար է», եւ այնտեղ «վիրավորական արտահայտություններ են վանկարկվում ՀՀ նախագահի հասցեին»: Ֆիլմում իրոք այդպիսի արտահայտություն կա՝ երբ այն կտրես ենթատեքստից, եւ ճիշտ է պրն. Վահրամ Մարտիրոսյանը, թե «ցանկացած անձի հասցեին այդպիսի վիրավորական արտահայտություններ չպիտի հնչեն, առավել եւս, որ դրանք որեւէ կոնկրետ մեկնաբանությամբ չեն ուղեկցվում, չեն հաստատվում կամ չեն հերքվում»: Սակայն երբ դա սխալ է հասկացվում կամ բյուրոկրատների տեղիք տալիս, «այն շեփը մեկ ուրիշի գործ է», ինչպես ասում է Վիգեն Չալդրանյանը, եւ ոչ թե տեսաժապավենը շրջել ճանաչված ու տաղանդավոր արվեստագետի երեսին ու դրա արդյունքում «հեռուստատեսության աշխատակիցներին պատժել» ֆիլմը ծրագիր մտցնելու համար: Հայտնի բան է, ֆիլմի, ինչպես ցանկացած ստեղծագործության, վերջնական դատավորը ժողովուրդն է ու ժամանակը: Անհեթեթություն կլիներ, եթե գրողի գիրքը մնար դարակում, կոմպոզիտորի երաժշտությունը նոտակալի վրա, նկարչի կտավը՝ նկարակալին: Դրանք պետք է հանձնվեն հանրությանը, իսկ ստեղծագործողի ու հանրության միջեւ կանգնածների

գործը, ավելի ճիշտ, պարտքն է՝ մտածել ոչ թե արգելելու, այլ *ինչպես* մատուցելու մասին: Տվյալ դեպքում, եթե վիճահարույց էր «Հայեր» ֆիլմը, ապա Վիգեն Չալդրանյանի մյուս երեք ֆիլմերը՝ «Երեւան-Լոս Անջելես», «Առանց ջուր ձուկն մեռանի» եւ դեռեւս անվերնագիր մի տեսաժապավենը, որը պատմում է արտառոց մի մարդու՝ 60-ականներին խորհրդային սահմանը կտրած-անցած, եվրոպաներում ու ամենուր փող, փառք, իշխանություն ու... բանտեր ճաշակած Սարի թաղի Ենեի մասին, որն իր հարստությունն ու կայքը թողնելով Ֆրանսիայում, ֆրանսուհի կնոջ հետ այս օրերին եկել Հայաստան ու Տանձուտ գյուղում ոչխար, խոզ, կով ու շուն է պահում, սրանք պարզապես մտանիշելի ֆիլմեր են՝ արված հասուն ու վստահ ձեռքով, մեծ ճաշակով: Այս ֆիլմերը պետք է մարդիկ նայեն, սրանց կարիքն ունի հասարակությունը:

Կարծում եմ, որ հեռուստատեսության ղեկավարները կարող կգտնեն հարթելու թյուրիմացությունը, եւ Վիգեն Չալդրանյանի ֆիլմերը շուտով կհայտնվեն էկրաններին:

Հ. Գ.

ՀԲԸՄ AGBU SEASON SPONSOR

«ԱՐԱՄ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ» ՀԱՄԵՐԳԱՍՐԱՀ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՖԻԼՀԱՐՄՈՆԻԿ ՆՎԱԳԱԽՈՒՄԲ

1994/95 ՀԱՄԵՐԳԱՇՐՋԱՆ

ԵՂԵՌՆԻՑ ՄԻՆՉԵՎ ԱՆԿԱԽՈՒԹՅՈՒՆ

«ԵՂԵԼ ԵՆՔ, ԿԱՆՔ ԵՎ ԿԼԻՆԵՆՔ»

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ՂԵԿԱՎԱՐ ԵՎ ԴԻՐԻԺՈՐ

ԼՈՐԻՍ ՃԳՆԱՎՈՐՅԱՆ

ՀԱՄԵՐԳԱՇՐՋԱՆԻ ՀՈՎԱՆԱՎՈՐ՝

ՀԲԸՄ

14 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ

ՏՈՆԱԿԱՆ ՀԱՄԵՐԳ

ՆՎԻՐՎԱԾ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ԿԱՅԱՆԱԼԻՔԻ
I-ԻՆ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻՆ
ԵՎ ՀԲԸՄ ՊԱՏՎԱՎՈՐ ՑՄԱՀ ՊՐԵԶԻԴԵՆՏ
ԱԼԵՔ ՄԱՆՈՒԿՅԱՆԻՆ

ԴԻՐԻԺՈՐ՝ ԼՈՐԻՍ ՃԳՆԱՎՈՐՅԱՆ

ՄԵՆԱԿԱՏԱՐ՝ ՄԱՐԻՆԵ ԲԻԽՅԱՆ

ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԸ, ԺԱՄԸ 18.00-ԻՆ

ՄՈՒՏՔԻ ՏՈՄՍԵՐԸ ԿՎԱՃԱՌՎԵՆ ՀԱՄԵՐԳԻՑ ԵՐԿՈՒ ԺԱՄ ԱՌԱՋ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մարզական

ՖԻՖԱ

Հայաստանի հավաքականը ընդհանուր դասակարգմամբ առաջընթաց է արձանագրում

ԱՀԱՐՈՆ ԲՈՅԱՋՅԱՆ,
Փարիզ

ՖԻՖԱ-ն մինչև սեպտեմբեր գրանցված արդյունքների տվյալներով, հրապարակեց ֆուտբոլային հավաքականների ընդհանուր դասակարգման ցուցակը: Մինչ այդ նման ցուցակ հրապարակվել էր աշխարհի առաջնությունից անմիջապես հետո: Այն ժամանակ Հայաստանի հավաքականը զբաղեցնում էր 151-րդ տեղը: Ուրախալի է, որ ընդամենը երկու ամսվա ընթացքում հայաստանցիների ընտրանին վեր է բարձրացել և հիմա զբաղեցնում է 142-րդ տեղը: Հայաստանի հավաքականը ունի 4.79 միավոր: Համեմատության համար ասենք, որ Ադրբեջանի հավաքականը 3.28 միավորով զբաղեցնում է 151-րդ տեղը: Սակայն նա էլ դասակարգման ցուցակում զգալիորեն բարձրացել է, այն էլ 19 տեղով: Հուլիսին Ադրբեջանի թիմը զբաղեցնում էր 170-րդ տեղը: Ֆուտբոլասերների համար հետաքրքիր կլինի իմանալ, որ Եվրոպայի առաջնության խմբային առաջնությունում Հայաստանի մրցակիցներից Կիպրոսի հավաքականը 23.02 միավորով զբաղեցնում էր 72-րդ տեղը: Հուլիսին էլ այդ թիմը նույն դիրքում էր: Դանիայի հավաքականը, որն ինչպես գիտենք, կրում է Եվրոպայի չեմպիոնի տիտղոսը, զբաղեցնում է 13-րդ հորիզոնականը: Իսպանիայի հավաքականը 6-րդ տեղում է: Մակեդոնիայի թիմը, որը 2-րդ ընտրական խմբում նույնպես Հայաստանի մրցակիցներից է, 12.30 միավորով ընթանում է 105-րդ տեղում: Ավելորդ չէ նշել, որ Հայաստանի դեռ ՖԻՖԱ-յին նոր անդամագրված այս երկրի հավաքականը հուլիսին զբաղեցնում էր 117-րդ տեղը: Նշենք նաև, որ Վրաստանի հավաքականը 13.22 միավորով զբաղեցնում է 100-րդ տեղը: Հուլիսին վրաց ֆուտբոլիստները 124-րդ տեղում էին: Այսինքն, միանգամից 24 տեղով բարձրացել են աղյուսակում: Նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների հավաքականների առաջխաղացումը ընդհանուր դասակարգման ցուցակում միանգամայն տրամաբանական է, քանի որ սկզբնական շրջանում նրանց տեղերը պայմանական էին՝ միջազգային խաղեր իրենց անցկացված չլինելու պատճառով: ԽՍՀՄ հանրապետությունները ժամանակին ֆուտբոլային իրենց ավանդույթներն են ունեցել: Համեմատության համար նշենք, որ Լիբանանի հավաքականը, որտեղ Հայաստանից հրավիրված ֆուտբոլիստներ շատ են տալիս այդ երկրի առաջնությանը, Հայաստանից 21 տեղով բարձր է և զբաղեցնում է 121-րդ տեղը: Հուլիսին այս երկրի ընտրանին 118-րդ տեղում էր:

Ահա աշխարհի 10 ուժեղագույն հավաքականները՝ վերջին տվյալներով.

1. Բրազիլիա 66,17 միավոր
2. Իտալիա 62,39
3. Շվեդիա 61,90
4. Գերմանիա 61,25
5. Հոլանդիա 60,93
6. Իսպանիա 59,78
7. Ռումինիա 57,65
8. Նորվեգիա 57,10
9. Արգենտինա 56,92
10. Նիգերիա 55.80

ՔՈՐՖԲՈԼ

Հայ քորֆբոլիստները տեխնիկապես ուժեղ են, տակտիկապես թույլ...

Երեք շաբաթ Հայաստանում էր քորֆբոլի միջազգային ֆեդերացիայի մրցավարական հանձնաժողովի անդամ, միջազգային կարգի մրցավար, մանկավարժության դոկտոր, հոլանդացի Լեոնարդ վան Հյուլեբը: Նրա այցելության նպատակն էր 2-րդ և 1-ին կարգի մրցավարներ պատրաստելու դասընթացներ անցկացնել: Նա Հայաստանի քորֆբոլիստներին օգնելու նպատակով ստանձնեց նաև մարզիչի պարտականությունը: Հայաստանում գտնվելու օրերին մեկ շաբաթ աշխատեց Ծաղկաձորում, երկու շաբաթ Երևանում: Հանդիպեց ֆիզկուլտուրայի և սպորտի Երևանի քաղաքային կոմիտեի նախագահ Հովհաննես Աճեմյանի հետ, որտեղ և քննարկվեցին քորֆբոլի զարգացման հեռանկարները Հայաստանում, հայ քորֆբոլիստների առաջիկա միջազգային հանդիպումներին մասնակցելու հարցերը: Մեկնելուց առաջ մենք զրույց ունեցանք վան Հյուլեբի հետ:

– Որքանո՞վ իրագործվեցին ձեր նպատակները:

– Մրցավարների դասընթացներին մասնակցում էին 14 հոգի: Նրանցից 5-ը ստացան 2-րդ, 9-ը՝ առաջին կարգի մրցավարի վկայական:

– Քորֆբոլը հոլանդական ծագում ունեցող մարզաձև է: Այժմ ո՞ր երկրում է տարածված այն:

– Աշխարհի 28 երկրներում արդեն քորֆբոլ են պարապում: Բայց ամենից շատ տարածված է Հոլանդիայում, Բելգիայում, Գերմանիայում, Տայվանում, Անգլիայում, Ավստրալիայում, Չեխիայում, ինչպես նաև Հայաստանում: Եվ միջազգային մրցումներում առայժմ հիմնականում այդ երկրներն են պայքարում առաջնային տեղերի համար:

– Քանի որ այդ առաջատարների թվում նշեցիք նաև Հայաստանը, ի՞նչ կարող եք ասել մեր քորֆբոլիստների մասին:

– Ես ներկա գտնվեցի Հայաստան-Կիպրոս ֆուտբոլային հանդիպմանը: Այստեղ նկատեցի, որ հայ ֆուտբոլիստները ուժեղ են տեխնիկապես, բայց՝ տակտիկապես: Նույնը կարելի է ասել նաև քորֆբոլիստների մասին: Ինչպես ֆուտբոլը, այնպես էլ քորֆբոլը սիրում է, որ մարզիկը իր կարողությունները դրսևորի ոչ թե մի խաղի ընթացքում, այլ ամբողջ խաղի ընթացքում: Անհրաժեշտ է վերացնել դանդաղաշարժությունը, ձեռք բերել ճիշտ փոխանցումների հմտություն: Այդ թերությունները վերացնելուց հետո հայ քորֆբոլիստները կարող են լուրջ մրցակից լինել ցանկացած թիմի համար:

– Հայաստանի քորֆբոլի չեմպիոն «Հայսիկոդի» թիմը պատրաստվում է մասնակցել նոյեմբերի 27–28-ը Սլովակիայում կայանալիք Եվրոպայի ակումբային թիմերի գավաթի խաղարկության ընտրական խաղերին, ուր առաջին տեղը գրավելու համար պայքարելու են Սլովակիայի, Լեհաստանի, Լյուքսեմբուրգի և Հայաստանի թիմերը: Ձեր կարծիքով, «Հայսիկոդին» ինչպիսի՞ հնարավորություններ ունի այդ խաղերում:

– «Հայսիկոդին» կազմակերպված թիմ է: Եթե մինչև Սլովակիա մեկնելը թիմը կարողանա շտկել վերը նշված թերությունները, ապա կարող է և հաջողությամբ պայքարել առաջին տեղի համար: Վերադառնալով Հոլանդիա, ես քորֆբոլի ֆեդերացիային կզեկուցեմ Հայաստանում քորֆբոլի թիմերի պատրաստականության մասին և կխնդրեմ, որ հայաստանցիներին ցույց տրվի անհրաժեշտ օգնություն, նրանց տրամադրվի գույք և համազգեստ:

– Ի՞նչ տպավորություն ստացաք Հայաստանից:

– Բոլորն այն կարծիքին են, որ հոլանդացիները համառ մարդիկ են: Դա այդպես է, բայց նրանք սառն են, ոչ հյուրասեր: Ես եղա շատ ընտանիքներում և նկատեցի, որ չնայած դժվարություններին, հայերը շատ ջերմ ու հյուրասեր, անկեղծ ու սրտաբաց, հոգով ուժեղ, համառ մարդիկ են:

ԴԵՐԵՆԻԿ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

ԵՎՐՈՊԱ-96

1998-ի աշխարհի գավաթի խորհրդանշանը պատրաստ է

ԳՐԻԳՈՐ ԱՌՈՒՉՅԱՆ,

Վաշինգտոն, Ֆրանսիա

Ա. Նահանգներում դեռ նոր ավարտված «Աշխարհի գավաթ-94-ից» հետո, սեպտեմբերի 20-ին, Փարիզում ներկայացվեց 1998 թվականին Ֆրանսիայում կայանալիք աշխարհի 16-րդ առաջնության խորհրդանշանը (լոգո): Փարիզի Էյֆելյան աշտարակի առաջին հարկում գտնվող շքեղ ռեստորանում Ֆրանսիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախագահ Ժերնան Սաստրը և մեծ անցյալի անվանի ֆուտբոլիստ Միշել Պլատինին, որոնք 1998 թ. կազմկոմիտեի համանախագահներ են, մարզական պատասխանատուներին և լրագրողներին ներկայացրին խորհրդանշանը: Այս լոգոյի հեղինակն է Adsa անունով մի ընկերություն, որը RSCG տուրիստական ընկերության մասն է կազմում և զբաղվում է Ֆրանսիայի ամենամեծ գովազդների պատրաստությամբ: Ըստ Միշել Պլատինիի, այս խորհրդանշանը 4 տարի ծանայել կտա 1998 թ. աշխարհի առաջնության մեծ կազմակերպությունը, ինչպես նաև կողղացնի Ֆրանսիայի փայլը: Մի քանի ամիս առաջ Միշել Պլատինիին կազմկոմիտեն ներկայացրել էր մի ուրիշ խորհրդանշան, բայց Ֆրանսիայի դասախազական միությունը արգելել էր այդ լոգոյի գործածումը, այն պատճառով, որ նա շատ էր նմանվում 1981 թ. կազմակերպված սուսերամարտի աշխարհի առաջնության խորհրդանշանին: Խոսելով այս վերջին խորհրդանշանի մասին, որն օգտագործում է կարմիր կապույտ գույները սպիտակ ֆոնի վրա (Ֆրանսիայի ազգային դրոշի երեք գույները), Միշել Պլատինին ասաց. «Գնդակը, որը նմանվում է աշխարհի վրա ծագող արևի, երրորդ հազարամյակի արևն է և երկրորդ հազարամյակի վերջին առաջնությունը»: Այս խորհրդանշանը իր պաշտոնական վավերացումից առաջ 1998-ի կազմկոմիտեի կողմից փորձաքննության ենթարկվեց տասնհինգ անհատների Գերմանիայում, Անգլիայում, Ֆրանսիայում և արժանացավ հավանության: Դրանից հետո միայն 1998-ի աշխարհի առաջնության կազմկոմիտեն վերջնականապես հաստատեց խորհրդանշանը:

ՇԱԽՄԱՏ

ՖԻԴԵ-ի ամենաերիտասարդ վարպետները հայ շախմատիստներն են

Աթենքից՝ Շախմատի միջազգային ֆեդերացիայի կենտրոնատեղից, երեկ հեռախոսով մեզ տեղեկացրեց ՖԻԴԵ-ի խորհրդատու Կասպար Արմենյանը: ՖԻԴԵ-ի դեկավարներից մեկը Ֆլորենցիո Կամպոմանեսը, օգտվելով կանոնադրությամբ իրեն վերապահված իրավունքից և չսպասելով ֆեդերացիայի հերթական կոնգրեսին, ՖԻԴԵ-ի վարպետի կոչում է շնորհել երկու հայ պատանի տաղանդավոր շախմատիստների՝ 12-ամյա Լևոն Արոնյանին և 10-ամյա Դավիթ Պետրոսյանին:

Փոքրիկ երևանցիները, որոնք այժմ աշխարհում նշված կոչումը կրող ամենափոքր շախմատիստներն են, այս պատվին արժանացել են աշխարհի և Եվրոպայի առաջնություններում հասած փայլուն հաջողությունների համար: Լևոն Արոնյանը երկու ամիս առաջ աշխարհի չեմպիոնի կոչումը նվաճեց Հունգարիայի Սեգեդ քաղաքում անցկացված երկրագնդի մինչև 12 տարեկան ուժեղագույն շախմատիստների առաջնությունում: Իսկ Դավիթ Պետրոսյանը մինչ այդ առաջին տեղն էր բաժանել Չեխիայի Սվիտավի քաղաքում կայացած Եվրոպայի առաջնությունում 10 տարեկանների խմբում:

ԳԱԳԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Նորեկը զարմացնում է

Եվրոպայի առաջնության ընտրական փուլի 4-րդ խմբում ընդգրկված Խորվաթիայի հավաքականը, որն իր նորամուտն է նշում այդ հեղինակավոր մրցաշարում, մեկնարկային երկու տուրերում հաղթեց մրցակիցներին և 6 միավորով գլխավորում է մրցաշարային աղյուսակը: Խորվաթիայի հավաքականը 2-րդ տուրում սեփական հարկի տակ 2:0 հաշվով հաղթեց Լիտվայի հավաքականին, որն, ի դեպ, առաջին տուրում Կիևում նույն հաշվով անակնկալ հաղթանակ էր տարել Ուկրաինայի հավաքականի նկատմամբ: Հարավսլավական ֆուտբոլը ընդհանրապես միջազգային մեծ հեղինակություն է ունեցել: Իսկ Խորվաթիայի ֆուտբոլիստներից շատերը մեծ հաջողությամբ հանդես են գալիս եվրոպական ակումբի թիմերում: Այնպես որ հիշյալ երկրի հավաքականի հաջողությունը պատահական չէ: 6-րդ խմբում ընդգրկված Պորտուգալիայի հավաքականը Ռիգայում 3:1 հաշվով հաղթեց Լատվիայի հավաքականին:

«Հայկի նետ» մրցաշարը նոր ռեկորդներով

Եռօրյա պայքարից հետո իրենց մրցավեճն ավարտեցին «Հայկի նետ» մրցաշարի մասնակիցները: Այն երևանում 25-րդ անգամ է անցկացվում և նախորդ տարիներին միջազգային բնույթ էր կրում: Այս անգամ կրակագծում էին միայն երևանցի մարզիկները: Անդրանիկ Շահնազարյանը, որը նոր էր վերադարձել Լվովում անցկացված «Ուկրաինայի աշուն» մրցաշարից, ուր գրավել էր 3-րդ մրցանակային տեղը, այստեղ նույնպես բարձր արդյունք ցույց տվեց: Եզրափակիչում հավաքեց 106 միավոր և գրավեց առաջին տեղը: Անդրանիկն ընդհանուր արդյունքով ցույց տվեց 1273 միավոր, որը 27 միավորով զիջում է միջազգային կարգի սպորտի վարպետի նորմային: Նա միաժամանակ սահմանեց հանրապետության նոր ռեկորդ՝ 180 հնարավորից խոցելով 170 միավոր:

Աղջիկներից մրցաշարի հաղթող դարձավ Մարինա Սագիյանը: Նա մեկ ուբերորդ եզրափակիչում մեկ միավորով գերազանցեց իրեն իսկ պատկանող հանրապետության ռեկորդը՝ 120 հնարավորից 113 միավոր: Թիմային պայքարում 319 միավորով առաջին տեղը գրավեց «Երևան-1» թիմը: Դ. Գ.

Բաժինը վարում է
ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Բժշկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Է. Ե. Դանիելյանը տեղեկացնում է մաշկային հիվանդություններ եւ միզասեռական ուղիների բորբոքումներ ունեցող հիվանդներին, որ նրանց ընդունելությունը այսուհետեւ կկատարվի նոր հասցեով. մետրոյի կանգառ «Բարեկամություն», Գուլակյան 14 ա շենք, բն. 26 (Կոմիտաս 19 շենքի հարեւանությամբ): Օրերը՝ երեքշաբթի, հինգշաբթի, շաբաթ՝ ժ. 16-19, կիրակի՝ ժ. 11-14: Զանգահարել՝ 23-76-67, 25-50-05

SONY ✲ HITACHI ✲ SHARP ✲ Canon ✲ IBM ✲ AKAI ✲ GRUNDIG ✲ HEWLETT PACKARD ✲ NEC ✲ EPSON ✲ SHIVAKI ✲ PANASONIC ✲ SANYO ✲ SUPRA ✲ JVS ✲ AIWA ✲ FISHER ✲

ՖԻՐՄԱ "ԱՐԱՅ" FIRM "ARAY"

Արտասահմանյան արտադրության կոմպյուտերների, պատճենահանման սարքերի, ֆաքսերի, հեռուստացույցների, աուդիո-վիդեո սարքավորումների, ինչպես նաեւ նրանց շահագործման համար անհրաժեշտ նյութերի եւ պահեստամասերի վաճառք ու նախնական պատվերների ընդունում:

Պատվերների կատարման ժամկետը 2-3 շաբաթ: Վճարման ձեւը կանխիկ եւ փոխանցումով:

Հեռ. 25-10-87

Արտասահմանյան արտադրության կենցաղային աուդիո-վիդեո սարքավորումների վերանորոգում եւ նրանց պահեստամասերի ներմուծում արտասահմանից:

Հեռ. 25-43-87

Հասցեն: Ք.Երեւան Ազատամեյան պող.9

Travel Company "ARMINTERTOUR"

Armenia, Yerevan, str. Akopa Akopjan 2, tel. 22.24.50

«ԱՐՄԻՆՏԵՐՏՈՒՐ» ֆիրման շարունակում է կանոնավոր չվերթներ

ԵՐԵՎԱՆ-ԲՈՒՐԳԱՍ-ԵՐԵՎԱՆ

երթուղով ամեն չորեքշաբթի:

Բուրգասից կազմակերպվում է 4 օրյա ուղեւորության դեպի Ստամբուլ: Երեխաներին՝ զեղչով:

Մանրամասն տեղեկությունների համար դիմել՝ Երեւան, Հ. Հակոբյան 2 (Մերգելյան ինստիտուտի դիմաց) եւ «ԱՆԻ» հյուրանոց, 622 սենյակ

Հեռ. 27-24-50, 27-20-08, 59-46-22

A STYLE

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Նոյեմբերի 15-ին, ժամը 14-ին, Արամ Խաչատրյանի անվան մեծ համերգասրահում տեղի կունենա բանաստեղծուհի, Ազգային ակադեմիայի թղթակից-անդամ, պետական մրցանակների դափնեկիր ՍԻԼՎԱ ԿԱՊՈՒՏԻԿՅԱՆԻ ծննդյան 75-ամյակին նվիրված հանդիսություն: Մուտքը՝ հրավիրատոմսերով:

Հայաստանի գրողների միություն
Հայաստանի ԳԱ նախագահություն

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Վաճառվում է սեփական առանձնատուն Մասիսում: 3-րդ շարք, տուն 15: Զանգահարել 24.43.16 հեռախոսով:

«ԵՎԱ»

ուսումնական կենտրոնը հրավիրում է Ձեզ

Սովորելու 1-3-ամսյա դասընթացներում հետեւյալ մասնագիտությունների գծով.

- օպերատորական գործ, ծրագրային փաթեթների եւ ծրագրավորման լեզուների ուսուցում IBM PC համակարգիչների վրա
- անգլերեն լեզու սկսնակների համար Communicative course in English, Learning American English, The Cambridge English course (2 ցիկլով), ամերիկյան ուսումնական հաստատություններ ընդունվողների համար TOEFL
- բանկային գործ
- հաշվապահություն եւ համակարգիչների կիրառումը հաշվապահության մեջ
- կոսմետիկա եւ էպիլյացիա
- մերսում (մասաժ)

Դասընթացներն ավարտողներին տրվում են վկայականներ (սերտիֆիկատ) հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն լեզուներով: Մենք երաշխավորում ենք ոչ միայն ուսուցման բարձր մակարդակ, այլեւ համարանիշ դասախոսական կազմի կենտրոնում: Ընդունում ենք ամեն օր, բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից, ժամը 11-ից 16-ը:

Հասցեն՝ Սարյան 4 (Սարյանի տուն-թանգարանի դիմաց)

Հեռախոս 58-21-22

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ՇԱԲԱԹՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1994

12
12:00, 14:00 Մոսկվա կ/թ
Վ. Հերցոգ «Ֆիցկարալդո»

13
10:00 Հայաստանի Ազգային պատկերասրահի դահլիճ
Գերմանա-հայկական հարաբերություններին նվիրված գիտաժողովի բացում
16:00 Ալ. Սպենդիարյանի անվ. թատրոն
Վայմարի գերմանական ազգային թատրոն «Լուիսիանա Մամա»

14
16:00 Կամերային երաժշտության տուն
«Սերենադ» նվագախումբ
16:00 Ալ. Սպենդիարյանի անվ. թատրոն
Վայմարի գերմանական ազգային թատրոն «Լուիսիանա Մամա»

15
14:00 Ա. Խաչատրյանի տուն-թանգարան
Պատանի կատարողների համերգ

17
10:00 Մոսկվա կ/թ
«Երկրորդ Հայրենիք», 13 մասից, մաս 1,2
12:00 Մոսկվա կ/թ
«Ճանապարհորդություններ Գերմանիայով» ֆոտոցուցահանդեսի բացում

18
10:00 Մոսկվա կ/թ
«Երկրորդ Հայրենիք», մաս 3,4
16:00 Ֆիլհարմոնիայի փոքր դահլիճ
«Հայսմավուրք» երգչախումբ ԿԵՄ հնագույն երաժշտության քառյակ

19
10:00 Մոսկվա կ/թ
«Երկրորդ Հայրենիք», մաս 5,6
16:00 Կամերային երաժշտության տուն
«Զինգեր Փուր» վոկալ խումբ

20
10:00 Մոսկվա կ/թ
«Երկրորդ Հայրենիք», մաս 7,8
16:00
«Զինգեր Փուր» վոկալ խումբ

21
10:00 Մոսկվա կ/թ
«Երկրորդ Հայրենիք», մաս 9,10
16:00 Ֆիլհարմոնիայի փոքր դահլիճ
Ֆրաունհոֆյան լարային քառյակ

22
10:00 Մոսկվա կ/թ
«Երկրորդ Հայրենիք», մաս 11,12,13
16:00
Ֆրաունհոֆյան լարային քառյակ

23
13:00 Ֆիլհարմոնիայի մեծ դահլիճ
Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախումբ (դիր. Լ.Ճգնավորյան) / Աքսել Նոյրաուս (շութակ)

24
15:00 Մոսկվա կ/թ
Վիդեոկունստ

25
14:00 Հայաստանի ազգային պատկերասրահի դահլիճ
Հանդիպում «Կոբալտ» ստեղծագործական խմբի անդամների հետ
16:00
Մանհայմի լարային քառյակ

26
16:00 Կամերային երաժշտության տուն
Մանհայմի լարային քառյակ

27
15:00 Մոսկվա կ/թ
Վիդեոկունստ

28
16:00 Ալ. Սպենդիարյանի անվ. թատրոն
Պալա-համերգ / Փառատոնի փակումը

* Նոյեմբերի 7-ից 13-ը ամեն օր ժ. 10:00 կրկնվում է նախորդ օրվա ֆիլմը՝ անվճար

ՎԱՅՄԱՐԻ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԹԱՏՐՈՆ «ԼՈՒԻՍԻԱՆԱ ՄԱՄԱ»

Երաժշտությունը՝
Քայունյան,
Լուի Արմստրոնգ,
Էլվիս Պրեսլի,
Թեքս Ռիթթեր,
Քինգստոն Տրիո,
Մարտին Բյոթխեր,
Յ. Բրամս

Բեմադրությունը՝
Յոախիմ Շլյոմեր

Ձեւավորումը՝
Ֆրանկ Լայմբախ

Սցենարային մշակումը՝
Պետրա Վայգենբերգեր

Ներկայացումը տեղի կունենա նոյեմբերի 13-ին եւ 14-ին ժամը 16.00 Ալ. Սպենդիարյանի անվան օպերայի եւ բալետի թատրոնում

ԳԵՐՄԱՆԻԱՅԻ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ / ՀՀ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ / ՀԱՅ-ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Պարբերական» հրատարակչական տպարան, Երեւան-23 Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Պատվեր 1865 Տպաքանակը՝ 5000 Ստորագրված է տպագրության՝ 11. 10. 1994 Գինը՝ 10 դրամ

digitised by A.R.A.R.@